

SOOPU TŌM TAKĒLAYA Kŭtŭlŭtŭ

Takĕlaya kanĕ ka taa kĕ pa keesĕyi apalv wei pa yaa sŭ Soopu tŏ ŭ tŏm. I ka tŏma teu kĕ ŭ feina isayatiya. Halĕna ilŕyŕv nĕĕ tŏ sŭ Isŏ ha Soopu tŕyŕ ŭ tŏnte we teu. Mpyŕy Isŏ yelaa na pĕ mayasi Soopu na pĕ kpiisi ŭ piya, na ŭ wenav tĕna, na ŭ alaafŕya tŕtŕ. Paa na mpv Soopu ta lŕ tŕŕ. Ama ŭ cekĕnaa kĕ sŭ Isŏ kele pĕ tĕna pĕ tv na ŭ lakŭ isĕna ŭ caaki tŕ. Pĕ waali kĕ Isŏ mĕŕna Soopu ke ŭ wenav mpi pu kpiisaa tŕ pĕ tĕnaya tŕm naale.

Isŏna pa faya Soopu takĕlaya tŕ:

Soopu tŕm tŕŕ kŭtŭlŭtŭ, titite 1-2

Soopu na ŭ taapalaa tooso, titite 3-31

Ilihu kŭyŕyŕtŭtŭ, titite 32-37

Isŏ kŭyŕyŕtŭtŭ, titite 38:1-42:1-6

Kŭtĕkĕtŭ, titite 42:7-17

Satanŭ mayasvŭv ke Soopu ke tŕm kancaalaya nyŕm

¹ Apalv nŕyŕlv ŭ ka wenna Wusi tetv taa, na pĕ yaaki-ŭ sŭ Soopu. Apalv inŭ ŭ feina kawaliya, ŭ tĕŕyŕ tampana, ŭ nyanŕna Isŏ, na ŭ cŕlŕyŕ isayatv.

² Soopu ka lvla apalvpiya ke naatosompŕyŕlaya kĕ, na pĕelaa tooso.

³ I wena tŕmle nyĕma ke tuutuuma. Yooyoonaa nĕ we iyisi tooso (3000), naaŕ kŭhalĕŕ ke nasĕle na nunŕwa (500). Kpaŕasi nĕ we nasĕle na nunŕwa (500), heeŕ ke iyisi naatosompŕyŕlaya (7000). Apalv inŭ ŭ nyŕyŕv ka kĕlĕna kŭlvŕv ke ilim tĕlule tetv taa.

4 Ye ι pəyalaa í keesaa, pa laki acima ké na pá kaasəyi təma. Pa yaaki pa newaa alv nyéma tooso, na pá cəəki təma te na pá təkí na pá nyəəki.

5 Ye pa cəə pa təna pa te na pá cuγusi, ile Soopu koti ι piya na í la-weγe nyəəη təə asilima keeluyv kətaya. Kv feη tanaη, ilena í kuli ləη, na í lá paa wei ι nyuyv taa ké kətaya ηka kəkə lusa ka təna tə. Mpi tə, Soopu mayasaya ι taa ké si, ntanyi ι piya tuwa Iso na sí wakələna-ι si lotu taa. Mpygy ι lakaya tam.

6 Mpygy kuyaku nakuli isətaa yəlaa*fa* pola Tacaa kin, na Satanι we pa hekv. ^a ι yəγətaa ké si Iso pəyalaa. Ama tá tuwa si isətaa yəlaa.

7 Ntəna Tacaa pəəsi-ι si: N luna le?

Satanι si: Ma luwaya si ma cəəki tetv.

8 Kələna Tacaa si: Isəntə n ta laη ma təmlə tv Soopu ke nav. I feina saala ké atə. I feina kawaliya, ι təηəyi tampana, í nyaηna-m, na ι cələyi isayatu.

9 Mpyγvle Satanι nəγə təkpaυ si: Yem təə ké Soopu nyaηna-η?

10 N kenta í na ι yəlaa na ι wənav pa təə, na η kooli ι kulapəm ke kvpantv. Haləna ι təla huki katatəlaya ke tetv taa tə se.

11 Təυ, tó niη ke Soopu wənav təə na η ná. Ye ílé ι ta tuv-η ile ma yele nəγə.

12 Mpyγvle Tacaa təma Satanι si: Ma tuwa Soopu kvwənam ke nyá niη taa. Ama taa tokina ι mayamaya ké. Ulena Satanι yele Tacaa na í tē.

13 Mpygy kuyaku nakuli Soopu pəyalaa, na ι pəelaa, pa wə pa taalv te, na pá təkí na pá nyəəki.

^a 1:6 **isətaa yəlaa**: Cəne ile tə təηa nasala təm Piipilinaa taa nəγəlvv. Ilé

14 Ule tæmle tu nøyolb pola Soopu kin nté na í heeli-i si: Tæ halayana naan nté na kpaŋasí náá tæki tæna.

15 Tænayale Sapa nyéma tii tá tæ, na pá kú tæmle nyéma lelæa, na pá kuu tæla. Ma tike ma fitina na má kæw si ma heeliyi-ŋ.

16 Tæmle tu iní i nøyɔ ta tu tiita atɛ, de tæmle tu lelv ná kɔmayale, na í tɔ si: Tɛv tii heeŋ kalækəŋ na tæmle nyéma pa tæ, na pá kú pa tæna. Ma tike ke pæ sɔwa na má kæw si ma heeliyi-ŋ.

17 Tæmle tu iní i nøyɔ ta tu tiita atɛ, de tæmle tu lelv kɔmayale na í tɔŋ si: Papiloni ŋmulaa kpeka tooso tii tá tæ. Ulena pá kú tæmle nyéma na layatɛ, na pá kuu yooyoonaa. Má tike ke pæ sɔwa na má kæw si ma heeliyi-ŋ.

18 Tæmle tu iní i nøyɔ ta tu tiita atɛ, de tæmle tu lelv kɔmayale na í heeli Soopu si: Nyá pəyalaa na nyá pɛelaa ka kɔta pa taalv tɛ na pá tæki na pá nyɔɔki.

19 Ulena kacuculaya səsaya nakəli ká ma kutuluyu ŋkuluyasi liyiti na tɔŋ, na kú kpesi na kú takɪ-wɛ na pá si. Ma tike ke pæ sɔwa na má kæw si ma heeliyi-ŋ.

20 Tænayale Soopu kulaa na í cəli i toko, na í looli i nyuyv. Mpyúyú i hənta Isə ké atɛ na í saali mpyúyú i isəntɔ.

21 Ulena í tɔ si:

Kpɛtɛ ke ma too lɔla-m,
na kpɛtɛ tɔtɔyɔ maa məli tɛtv tɛɛ.
Taca hana, kulvm iní i kpaɣana.
Mpv tɔ, maa sɛɛ-i ké.

22 Pə tæna mpi pə mayana Soopu ke mpv tɔ, i ta pəntəna Isə ké pə taa. Pécó i ta yɔyɔti-i isayatu.

2

Soopu mayasuyv təm naale nyəm

¹ Μρύγύ kuyaku nakuli isataa yelaa pola Tacaa kin tātō, na Satani we pa heku.

² Ntēna Tacaa pōōsi-i si: N luna le?

Uena Satani cō-i si: Ma luwaga si ma cōōki tetu.

³ Kēlena Tacaa si: Isantō n ta lan ma tēmle tu Soopu ke nav. I feina saala ké ate. I feina kawaliya, i tēhēyi tampana, i nyan-na-m, na í cōlēyi isayatu. Uena Isō tasa si: Satani nyá yelina na má tū Soopu ke wahala ke yem. Ama ílé i kisa kwakēlēm ké tēsayasaya.

⁴ Tēnagale Satani nōgō tēkpan si pa tuka ituule si: Pa haa pōōgō ké na kule kó ha. Yulu wena mpi tōgō i kyūi na í yana i weesuyu.

⁵ Tōu, Isō tū nin ke Soopu tēnōgō na i mōwa tōō na í na. Ye i ta tuu-ŋ, íe ma yele nōgō.

⁶ Ntēna Tacaa heeli Satani si: Tōu, ma tu Soopu ke nyá nin taa. Ama taa tokina i weesuyu ké.

⁷ Μρύγύ Satani yela Tacaa na í tēē. Uena í tū Soopu ke hin isayan ke pē krayau i nyūgō na pē tii i nōntaalē tō.

⁸ Uena Soopu caya tōluma taa, na í hiki tataya na í kaalēgōna i ti.

⁹ Μρύγύ Soopu alu tōma-i si: N seesa isōle si í taa wakēlōna Isō suwe? Tūu-i, na í si na í heesi.

¹⁰ Ntēna Soopu cō-i si: Alu nyá, n yōgōtēyi mpū isū kpan-tu suwe? Ye Isō ka lakaya-tūgō kupantu na tá lanja hēewa. I kōma na í laki-tūgō isayatu tē kisi?

Paa na Soopu wahala inēyi mpū tō, i ta pētēna Isō ké natēlēyi i yōgōtaya taa.

Soopu taapalaa tooso tēm

¹¹ Soopu ka wena taapalaa tooso ké. Mpegēle Temaŋ tu Ilifasi, na Suha tu Pilitati, na Naama tu

Sofaa. Pa nuwa Soopu wɔsasi tɔm, ɔlena pɔ polo si pa wiiliyi-i na pɔ caɣa i kin na pɔ heesi i lanje.

¹² Pa loosa Soopu ke pooluɲ na pɔ wu-i nyɔm. Pa kpɛtɛna-i na pɔ cɛkɛna-i, ɔlena pɔ tɔli nɔɔsi, na pɔ cɛli pa tokonaa, na pɔ ŋmusi pa nyɔɔɲ taa kɛ tetu.

¹³ ɔlena pɔ caɣa atɛɣe ilim na ahoo ke kuyɛɛɲ naatosompɔɣɔlaya. Pa ta yɔɣɔtɛna-i natɛli ke i wɔsasi nsi si katatɔlaya tɔɔ.

SOOPU NA I TAAPALAA TOOSO (Titite 3-31)

3

Soopu wula

¹⁻² Pɛ waali kɛ Soopu tɔɔwa i kuyaku kulɔlɔɣu na wula si:

³ Pɔ huusi ma kuyaku kulɔlɔɣu, na ahoo nna pa yɔɣɔta ma lɔlɔɣu tɔm tɔ.

⁴ Pɔ nyɔni-kuyɔ sɛkɛtɔɣu nyɔɲku. Isɔtaa Isɔ i taa pɔɔsi ku tɔm.

Pɔyele nyaalɔm narɔli pɔ taa nyaali-ku.

⁵ Isotom na atɛtɛle sɛkɛtɔɣu i pɔɔsi ku tɔɔ.

Na isɔɲmɔntɔɣu kukɛɛtɔɣu waasi-kɔ, yaa ilim sɔi na pɔ yu isi ahoo.

⁶ Ahoo anɔi á kɛli lenna ke sɛkɛtɔɣu.

Pɔ taa tasa-yɛɣe kalɛnau ke isɔtɔnaa, yaa pɛnaɣa taa.

⁷ Ahoo anɔi, á saali kaalɔlaya ke tam tɔɔ.

A taa nu lanjɔlɔmle kawilitaya nakɛli tɔtɔ.

⁸ Tɔɔwa mpa pa nyɔmá kuyɛɛɲ ke mpusi tɔɲsɔɣu, na pɔ kraasɔɣi tum sɔsɔ*fa* pɔáná tɔ.

Πά τῆρσι ahoo anəyi mpusi. ^a (Təlaakəŋ) kena tía
 tɛləsi si tum səsə.

⁹ Səkpɛtuyɔ í waasi tulɔmaluyɔ tɔɔ,
 na ahoo aní á tɛŋ ilim na á wu.

Pécó á taa loosi pə nyaaləm.

¹⁰ Mpi tɔ, a ta kaɣati ma lɔluyɔ,
 na saŋa má naaki wahala səsə inɛ.

¹¹ Pepe tɔɔ ké ma taa sí na pécó pá lɔli-m,
 yaa ma taa hɛɛ ma luw waatu?

¹² Pepe tɔɔ ké pə ha-m too,
 na í su-m ɪ tɔɔ na má mɔsi-ɪ?

¹³ Isəntɔ tɔ, maa həntaa tɛpamm ke pəlaav taa,
 na má tooki, na má hɛɛsəyi.

¹⁴ Ma na awulaa səsaa na tɛtu nyɔɔŋ nyəma,
 mpa pa ŋmaaki tɛɛsi səsəɔnsi tɔ,

¹⁵ yaa awulumpiya mpa pa wɛna wɔla
 na pá suuliyi liyitee ke tɛɛsi taa tɔ.

¹⁶ Maa wɛ ɪsu pə həlɔsuyɔ
 pəyaya na ká ta ná ilim tɔ.

¹⁷ Isayav yeki ɪ ɪsayatu ke pəlaav taa.
 Tənaɣa mpa pa kawa katatəlaya tɔ,
 pa hɛɛsəyi tam tɔɔ.

¹⁸ Saləkətvnaa təna wɛ hɛɛsuyɔ taa ke tənaya.
 Paa tasəyi ŋmakəllaa hóla ke nuw.

¹⁹ Səkpɛlu na səsə pa wɛ kɔlɔm ke tənaya.
 Pəyele pə cɛki yom na ɪ caa.

²⁰ Pepe tɔɔ ké Iso yeki na wahala nyəma naaki ilim?
 Na í haaki laŋwakəllɛ nyəma ke weesuyɔ?

^a **3:8 tum səsə:** Piipili yaawa wontuyɔ kɔnɛ si (Lefiyatan) na Nasaala
 taa, yaa

- 21 Pa taŋa səm, na pəle pu kəŋ.
 Na pá pɛkəŋi-wəŋi teu isu liyitee.
 22 Yulu wei i laŋle ká huluməna
 na í ŋmaali si i hika pəlaav?
 23 Wei i mpaav ŋmelaa
 na Iso tama-i kotaya tə yáá?
 24 Ma təŋəŋaya nté feesiŋ tisuyu,
 na má mələŋi pə fei tənaya,
 isu lum kpeŋuyu tə.
 25 Ye ma tó ma taa ke pulupu səŋəntu pə kəŋ ké.
 Mpi ma seeki təŋə ma naaki.
 26 Ma ta nyi təpamm yaa alaafəya
 yaa heesuyu təm.
 Ama cəəsɛɛ watəŋəna-m.

4

Ilifasi kyəŋəŋətətə

- 1 Mpyóú Temaŋ tu Ilifasi təma Soopu si:
 2 N ká pəsi na í kantəli na má
 yəŋəŋəna-ŋ?
 Mpi tə, təm wɛ ma taa ké,
 maa pəsəŋi na má su.
 3 Nyá sɛŋɛsəna yəlaa paŋale.
 Pəyele n nyəmə acamaa ke apalətu səsuyə.
 4 Nyá tasayana layatə ke mpa pa caa hotuyə tə,
 na í kusəŋi mpa səŋəla nyəkaa tə.
 5 Pə mayana nyá, ilena nyá apalətu
 yələŋi na í huŋutiŋi lotu na?
 6 Isu n nyanayana Iso ké na pə waasəŋi-ŋ?
 Na nyá təntɛ kəpantɛ náá təŋə-ŋ naani?
 7 Huv nyá taa, too tə,

n nawa pə kpiisa kupaama, yaa tampana təŋlaa na?

⁸ N nyamá teu təsiyisiyi si,

ye yulɔ hala kɔtakɛsəm yaa i tuu wahala,

mɔvɔ ɪnəŋi i kəŋ kum.

⁹ Iso wosa pə yəlaa ke heelim na pááná,

na pə wakəli-wɛ na pə kpiisi-wɛ.

¹⁰ Pa holiyi ké isu təŋɔlasɪ,

na Taca təkəŋi-wɛ na í pɛləŋi pa kela.

¹¹ Ye təŋɔlasɪ í laŋa təŋəŋa sɪ səki ké,

na sɪ piya náá yá yem.

¹² Pə wɛlɔta ma ŋkpaŋvɔvɔ taa

ké tɔm ke mukaya tɛɛ

¹³ ké ahoɔ taa ké saa wei toosee asayɛɛ

kəŋ na tom píi yəlaa tɔ.

¹⁴ Səŋəntvɔ watvɔ pəla-m təyulvɔvɔ,

na ma tənɔvɔ təna seliyi.

¹⁵ Heelim fɛta ma ɪsɛntaa na ma

tənɔvɔ təna lɔli kacəncəmpəŋɔlasɪ.

¹⁶ Ma naakaya nəŋɔlvɔ səŋaa, ma ta nyəmɪ-i.

ɪlɛna ma nu pɔntvɔ miitiyi sɪ:

¹⁷ Yulɔ pəsəŋi na í təŋ tampana isu wɛyɛ Iso kin?

Yaa i pəsəŋi na í wɛɛ tənəŋɪ isu i ŋmalɔvɔ na?

¹⁸ Ye Iso tá lá naani ké i tɔmlɛ nyəma,

na í naaki ɪsɔtaa tillaa kin ke kawalaya.

¹⁹ Kacəŋfana mpa i ŋmana cɔvɔvɔ na pa tənəŋ ké tɛtvɔ,

na i yəkɔvɔvɔ fɛi katɛ isu sonsompee tɔ?

²⁰ Iso nəŋəŋi-wɛyɛɛ isu mɔlvɔm ke kɔyakvɔ kɔlvɔmɔvɔvɔ.

Paa saali tam, nəŋɔlvɔvɔ u tu paasəŋəna.

²¹ Pa weesuŋi ŋmɪsɪ cɛpa.

ɪlɛna pə sí pa fɛina ləmaɣasɛɛ.

5

1 Ilifasi si: Soopu ma kapuka na í ná si
nəgəlv ká cə-η?

Isətaa tillaa nanη nyəma taa awe təw kέ n ká keesəna?

2 Ləmagasεε fei tu páána kyi-i kέ.

Iləna isəsεεmlε náá kú kumελεη.

3 Ma nawa pə lakəna kumελεη.

Μρύγυ ma koola ky təyaga ke mpusi kέ kpakpaa si:

4 Nəgəlv í taa waasi ky piya.

Si təm í si tənəηnanη ke təhυλε.

5 Nyəgətunaa í təgə kumελεη kumtu.

Paa na səwa kalaa wεε tə, pá lεeki-ti.

Ləηlaa í kuu ky wεnav.

6 Kutakεesəm u lukəna atε.

Pəyele pə taga tetu tεε kέ wahala nyəəkəna.

7 Ama pə tú yυlv kέ si í təgə wahala,

isυ mamacəgəlasι kulυγυυ isətaa tə.

8 Ye maga Soopu, Isə kέ maa təwa kpυlvυ,

na má pεti-i ma təm.

9 I kulapəm təwaga,

yυlv kaa pəsi pə cεkənav,

yaa í nyi pə nyυγυ.

10 Isə yekina na tεv nukι

tεtu təw, na tawa nyəəkι.

11 I kusəγi mpa pə pasaa təgə,

na í hεsəγi ləyaga nyəma ləηa.

12 I wakələγi mpi acilayatu nyəma sukι si pa lakι tə.

I səηsəγi pa kulapəm ke pa niη taa.

13 I kpaakι nyəntaa na pa acilayatu.

Pa kpelikpeka layatu tasυγυ u waasəγi pulυ.

14 Ilim na pə isəle ke pa tutiyi isu
səkpɛtʊyʊ wɛɛ,
na pá hakəyi isu ahoo yuwa.

15 Ama Iso ná ləsəyi ɪcam ke səm taa,
na í waasəyi-ɪ toŋ tu niŋ taa.

16 ɪ toyi konyɔntʊ taa ké tɛɛlʊyʊ,
na í təkəyi isayalataa təna nɔɔsi.

17 Wei ɪ ŋkraŋyʊ Iso hɔŋ tɔ, ɪ nu lelenj ké.
ɪɛ taa kisi Toŋ təna tu sɛɣɛsʊyʊ.

18 Iso lakəna yʊlʊ tɔɔ ké hiŋ na í tu-ɪ kɔɔɛ.
ɪni ɪ kyʊna na í waasəna ɪ niŋ.

19 Paa waatu wei ké ɪ yakɪ-ŋ
wahalanaa na asola taa,
na isayatu natəli tə kaa maɣana-ŋ.

20 ɪ ká waasi-ŋ nyəɣəsi waatu.
Na í ya-ŋ səm nɔɣɔ taa ké yooʊ taa.

21 Paa pa caya nyá acaya pu kenti nyá tɔɔ ké.
N kaa nyana pʊlʊyʊ wahala waatu.

22 Nyəɣəsi na wahala pə təm ká la-ŋ wonja.
Pəyele n kaa nyana taale wontu.

23 Pu kenti nyá tawa ke wakəllaa.
Paa pɛɛ kʊlɔlɔɣəna, yaa taale wontu.

24 Alaafəya ká wɛɛna nyá təyayə təna taa,
na krənte natəli tə kaa laŋ nyá kalakəŋ taa.

25 Nyá piya na nyá lʊlʊyʊ nyəma ká huki,
isu tawa taa nyuʊtʊ.

26 N ká kpatəli teu ke təkʊŋkʊŋku
na pəcó ń sʊʊ púyú.
Teitei isu təɣənaɣa pukʊyʊ na pəcó pá kú tɔ.

27 Tə pɛɛkaa na tɔ ná mpi tɔɣəɛ.

Nyaga pə wεε si ń nu-ti na ń cekəna-ti.

6

Soopu kvcəcətv

¹ Mpuvule Soopu cəwa si:

² Ye pu wε pəsuyv si pá mayasi
ma wɔsasi na ma wahala təv,

³ pu kəla lɔm nəɣə kanyəna ke yuŋ.
Pə təw kə pə yəɣətəyi-m yem yem.

⁴ Toma təna tu yaɣa-m nyəmə,
na a sətɔ svv-m.

Na Isə səɣəntv pu-m.

⁵ Kpaŋaya u wiiki ka təɣənaɣa kupaŋka kin.
Pəyele nav u mətəyi nyutu tətəɣəle.

⁶ Yvɔv u pəsəyi na í təɣə akpofu pɔlvɔv.

Pəyele yate lɔm kvhɔlvɔməm səpa yem kə tətətətə.

⁷ Mpi pu wε maya acaalətv na ma taa kpətəɣəna tə,
mpəɣəle ma təɣənaɣa*fa*. ^a

⁸ Hai, ye Isə ka mvkaya ma kvsvlɔmɔtv
na í la-m mpi ma tɛeləyi tə.

⁹ Ye ɪ ka tisaya si í tələkɪ-m,
na í kvsi ɪ niŋ kvkentiŋ ke ma təw.

¹⁰ Maa paana laŋhɔlvɔmlɛ,
na má nyəw toŋ ke wahalanaa pane pa taa.
Ma ta cələsi Isə Naŋŋtv kvɣəɣətɔtv ke tiili.

¹¹ Pepe təw kə maa tɛɛli na má feina toŋ?
Yaa má tasa taŋvɣv na ma tomle tama?

¹² Ma toma ta ke pəle
yaa nyəɣəlvɔv kvseemvɣv nyəna.

^a 6:7 Hepəla taa loŋa kane ka nuw wε kate.

13 Ma feina ton nuli,
pécó ma feina wei i ká ya ma nyoyu tó.

14 Pə weε si konyəntəyolu taapalu í lapu-i kopantu ké.

Pə taa kəə na í ló Toma təna tu.

15 Ama ma taapalaa yəəla ma apalutu
ké isu ləəu ŋku ku laa nyəəu tó.

16 Waatu wei təu təmpεε
hooki ilena ləəu ni í su.

17 Haŋaya kəŋ ilena í nyəə.

Na ilim nyaya ilena ləəu wuli.

18 Ləkətu puki mpatəntaa ilena pá yele
pa mpaav na pá su nyutu na pá le na pé saali.

19 Tema təntaa na Sapa nyéma pa yasəyi isε
na pá pεekəyi lum na isəle kuseεmlε.

20 Pa tala ləəu, ilena pé yeyeti-wε,
na feεle kra-wεye pa isəle seεsyu təm.

21 Ma taapalaa mε í wε-m

teitei ké isu ləəu ŋku.

I naaki ma wahala na səyəntu pu-mε.

22 Ma ta sələmi-mεye pulu,

yaa si í ha-m kuhav nakuli.

23 Yaa í fiti-m kolontunaa niŋ taa,

yaa í waasi-m ŋmakəllaa niŋ taa.

24 I seyesi-m, maa su na má nu.

I hulı-m timpi ma wakəlaa tó.

25 Yulu nukı tampana kuyəyətutu ké na í tisi.

Ama ma taapalaa kalənav náa waasəyi pulu.

26 I mayasəyi si í footi ma kuyəyətutu

na í nyəni yem ké naani fei tu má na?

27 Halı í təkı tete ké sulav təə

na í kpeŋəyəna mə ceu mayamaɣa na í pεεtəyi.

28 ǀ nyəni-m teu

na í ná, maa looliyi-me.

29 ǀ su, kǀtakεεsəm í taa kǀw,

ǀ su, mpi tǀ, ma wε ma tampana taa ké.

30 Maa yǀǀtǀyǀ ǀsayatu,

pǀyele kǀwakǀlǀtu u lukǀna ma nǀǀ.

7

Soopu kǀyǀǀtǀtu tǀtǀ

1 Yǀlv wεεv kε atε cǀnε wεε kε ǀsu yoolu.

ǀlena ǀ kǀyεεǀ nǀá wε ǀsu

wei ǀ lakǀ tǀmlε na pá felǀyi-ǀ tǀ.

2 ǀ wε teitei kε ǀsu yom pεεkǀyǀ ǀsotom sǀ í hεεsǀ,

yaa tǀmlε tu kǀnyǀntǀ tǀǀyǀ ǀ kǀfelǀyǀ tǀ.

3 Mǀv ǀni tǀtǀǀǀ ma kǀrancoou nté wǀsǀsǀ ǀsǀtǀnaa.

Ahoo wahala nyǀna kε pǀ cǀla-m ma paa tete.

4 Ye ma hǀntaa, ma pǀǀsǀyǀ ma tǀǀyǀ sǀ,

pǀlee kε maa kǀli?

Ye pǀ ta fe lǀǀ ǀle

hǀwεε kǀrai nyǀna cǀǀsǀyǀ-ǀ kε, halǀna pá nyaali.

5 Hǀǀ tǀlasǀ na sonsompee wǀasa ma tǀna.

Ma tǀnǀyǀ yǀ pǀǀǀleε na lǀm kǀpǀǀ.

6 Ma weesǀyǀ u laa tǀm,

ǀsu sayata lǀlv kǀpǀǀkǀpoloku.

Ye kǀ kǀpǀǀkǀpǀntǀyǀ í tǀma kǀ tǀnaya nté.

7 Hai, ǀsǀ taa sǀǀ sǀ ma weesǀyǀ kε heelim.

Ma ǀse kaa na kǀpǀantǀ tǀtǀ.

8 ǀsǀ wei ǀ feǀǀyǀ ma tǀǀ tǀ,

pǀ kaasa pǀcǀ ǀ kaa tǀsa-m nav.

Maa saali yem na í pǀεkǀ-ǀ na í wǀu.

9 ǀsu ǀsǀǀmǀntǀyǀ yǀakǀyǀ na kǀ saali yem tǀ.

Μρόγυ yulv tiiki atetæle taa, u tasæyi
kpaυ.

10 Πόσό u mælæyi ι tæyaya taa.
Ile kele kaa tasæyi-ι nyæm.

11 Pæ tæw kέ ma kaa su.
Ma laakali pæsaa kέ.
Pæ wεε si má yæyoti.
Ma lanle kæla wakælyyυ,
maa hulι-tεye.

12 Maya tenku,
yaa ι taa tvm sæsæ,
na Iso ή feniyi ma tæw kέ mpυ?

13 Ye ma tæma si ma kato ká heesi ma lanle,
na ma kvhæntyυ nάά kú ma páána.

14 Ile n nyaasi-m na toosee asayεε.
N hulα-m yaasinaα, na sæyæntυ sæsæwntυ kpa-m.

15 Hai, ye n ka læla ma luyυ tεε, pu kæla-m teu.
Sæm lapa-m sana, na taasi tem katatælaya pæne.

16 Pæ nu-m, ma kaa tu wεε tam.
Ma weesyυ ta ke pylv, yele-m tæheε.

17 Yulv kέ we na ή tyvna-ι mpυ pæ taka?
Na ή kenνα-ι mpυ suwe?

18 N cæwki ι tæw kέ paa tanaη ηku.
Na ή mayasæyi-ι paa waatυ wei?

19 Pælee kέ n kási nyá isæle ke ma tæw?
Na ma tu lipu ntayamæte mayamaya?

20 Yælaa tæw cælv,
ye ma pæntaa weye ma wakælna-η?
Pepe tæw kέ n siyisina ma tæw kέ nyá nyæmá?
Na má pæsi-η isυ sæyæla?

21 Pepe tæw kέ n kaa yele ma isayatu tæm?

Na í tee ma kupañtuyu tōō?
 Pə taya pəlv,
 ma həñti nəñnəō ké tetu taa.
 N ká pəeki-m n kaa na-m.

8

Pilita kyəyətutu

- ¹ Mpróyó Suha tu Pilita tōma Soopu si:
² Pəlee ké n ká hēesi nyá yəyətaya ŋkē?
 Nyá kyəyətutu ká wēē isu heelim səsəom na?
³ Ha, n teŋ nyá taa si
 Iso Toma tēna tu keeki siyisuyu yaa tampana ké?
⁴ Ye nyá piya wakələna Iso,
 i feļəyi-səyi si isayatu ké.
⁵ Ama ye nyaa keesəna Iso tōō
 na í tekəyi Toma tēna tu ke niŋ,
⁶ ye n seesa isəle na í təŋəyi tampana,
 Iso paasəyəna-ŋ ké na í ha-ŋ
 təcayalē nte tə mōna-ŋ tō.
⁷ Halı nyá wēnaw nəñnəō nyəm ká
 kəli kancalaya nyəm ke tōō.
⁸ Pəəsi ləŋ nyəma,
 na í təkı pələ pa caanaa layatu tasoyu.
⁹ Mpi tō, tete tete ke pə lula tá,
 tə ta nyi pəlv.
 Ta weesuyu u laa teeu ke cəneye isu isotom.
¹⁰ Ama pələ paa tasa-ŋ layatu
 ke timpi timpi pa nyəmə tō.
¹¹ Məlvuy *fa* u səŋəyi timpi lum fei tō.

Pəyele səsəncəŋa u hatələyəna nikaya. ^a cəne.

¹² Lum í nyəwa ka wələyi ké,
na pá ta tu setəta-ke si, pá lana pəlv.

¹³ Mpyú Isə tóó səlaa téesəyəna,
na i kisilaa tēlvu náá saaləyi yem.

¹⁴ Pa naani ceki ké isu kpronkpontu,
na pa nyəvu tətule náá we isu acayanyatəvu.

¹⁵ Ye pa nyəka pa tēsi təó si leŋliyi ké.
Pa nyəkələyəna-səyi teu ilena sí yəki.

¹⁶ Pa wee ké isu təvu səŋvu
ilim taa ké teu,

na cələm təó kv taa
na kv tiikasi ke haləm təna tə.

¹⁷ Kv kaŋ kv lila ké na á leyətəna pēe huɣule,
na á hikiyi nikaya ke kəkraməŋ hekv.

¹⁸ Ama ye pa kpesa-kvu kv lonte taa,
ile təna nyəma kpeesı si mpe pa taa naaki-kv.

¹⁹ Yulv isu mpu tənaya nté.
Kvfabv ká kələna i lonte taa.

²⁰ Isə u ləəki tampana təŋlv,
pəyele i kaa səna isayalatv.

²¹ Isə tēŋ í yele na í won,
na í kraləsəna laŋhəlvmlē.

²² Ama nyá kolontunaa ká təyəna fēelē,
na pá yəki asayaa tēsi.

9

Soopu nyəntv

^a **8:11 Mvlyv:** Pēe pa te mvlv yaa pa te səsəncası ke pa kēesəyi

1 Μρύγύ Soopu cəwa si:
 2 Pəpətu fəi leleŋ,
 ma nyəmə teu si mrygy pə wee.
 Isənaɣa yulə ká la na í wee Isə ké teu?
 3 Ye n caaki-i na yoo, i pəs-i-ŋ təmnaa iyaga.
 Ama n kaa cə paa kuləmvu.
 4 I ké toŋ taa toŋ tə ké,
 na ləmayasee təna tu.
 Nəɣəlv kaa kraasi i təyi i təə, na pəntu lu təsoolii.

5 I layasəyi pəpəŋ ke lona ké,
 pəpəŋ u nyəŋ.
 Na í pəsəyi-i krentəlası na páná.
 6 I ciyitiyi tetu ke
 hatoo tə kite tē, na tə akelenaa seliyi.
 7 Ye i yəɣətəna ilim pu luki.
 I taaləyi isətulŋasi təə ké.

8 I tike i hetəɣəna isətənvu
 na í təŋ teŋku hola təə.
 9 Na í la isətulŋasi nsi tə yaaki si,
 isətu í si na má təɣə təyaga tə,
 na haɣa na kraa na yulə.
 Na kantuyu na kv piya na lensi tətə*fa*. ^a nsi Ləkra
 nyəma nyəmə tə.
 10 I kulapəm ke səsəəm ké pə fəi cəkənav,
 pəcə i piti təma fəi kalvu.

11 Paa i tēna ma cəlv ma kaa na-i,
 pəcə ma kaa nyi i tēv.
 12 Ye inı i kraɣana aweyele leekəlv?

^a 9:9 Isətulŋasi səne si nyəm we katə, pə təə ké tə tūwa

Yaa awe ká tǝna si: Kai?

13 Ye Iso mu pááná a heesəlu fei.

Pə kpeɲna teɲku taa tɔɔɔɔɔ səsəɔɔ

Lahari*fa* na ku waali nyóma tənaya,

na pá həntəɣi-ɪ aɛ. ^a

14 Na tǝm ntiɣi maa

cə-ɪ yaasi ɪne ɪ taa?

15 Paa maa tu wɛna tampana, maa cəɔki.

Pɛɛɛ ke pə wɛɛ si má sələmi ma huɔnɔ.

16 Paa ma yaa-ɪ ké na í cə-m,

ma ta sa si ɪ nuwa ma nəɔ.

17 ɪ heelim səsəɔm pɛta-m aɛ,

na í fetili-m hiɲ hiɲ ke yem.

18 ɪ wakələɣi ma laɲɛ ké.

ɪ yeki-m si má feesi.

19 Ye toɲ ke ma tɛɛləɣi,

Iso keɛ toɲ tu.

Yaa ma caa ma hólí ma tampana,

awe ká tu ha-m-yɛ?

20 Paa maa wɛɛna tampana,

ma nəɔ ká kɔna ma tǝm.

Yaa ma tewa teu, ɲke kaa kɔna-ti.

21 ɪɛ ma tu tewa teu na?

Ma maɣamaɣa ma ta nyi.

Ma weesuɣu lu-m səɲ ké.

22 Pə tǝna pə wɛ-m teitei ké.

Pə taɣa pɔɔ,

Iso kuɣi yulɔpaɲ na ɪsaɣav ké.

23 Wahala í kǝma kpaɣaa, na í kú telaa,

^a 9:13 *Lahari*: Ləɲtaa nyóma mɔla taa ké pa yəɔtəɣi coco ɪne ɪ tǝm.

Isə ná wonjiyi pa lanwakəlle tənaya.

24 Isə tɔna tɛtu kɛ ɪsayaɔ niŋ taa.

Ilɛna í takɪ huɔlaa ɪsɛntɔɔ.

Ye pə taya ɪni awe ká lana mpɔ?

25 Ma pɔsɪ tɛɛki lɛvɛv kɛ ɪsu selu.

Sɪ mɔka yem kɛ, ma ta nu leleŋ.

26 Sɪ tɛɛwaya tɛluɪ, ɪsu səsəncaasi kpɪlɔvɔvɔ,

yaa ɪsu hɛkɛle tiluɣuu ɪ tɔɔnaya waali tɔ.

27 Ye ma tó ma taa sɪ maa sɔɔ

ma taa páná tɔɔ, na má yele

lanwakəlle na ma ɪsɛntaa hɛti,

28 ɪlɛ ma lanle cɛkəna ma wahala tənaya.

Ma nyɛmá teu sɪ, Isə kaa ha-m tampana.

29 Ma tɔm ká sɛna.

Ilɛ pepe tɔɔ kɛ maa nɔki na má caali ma ti?

30 Paa maa sɔna kpələkpam, na má kilisina tɛv lum.

31 I tayanəxi-m afɛla taa kɛ pɛtɔvɔv kɛ,

na ma wontu maɣamaɣa pəsi-m kusɔɔtɔv pulɔvɔ.

32 Isə tá kɛ yɔlv ɪsu má sɪ ɪ ká cɔ-m,

yaa má yaa-ɪ nɔnɔɔ.

33 Nɔɔlv fɛɪ sɪ ɪ ká sɔv má na-ɪ

tá hɛkv taa, na í loli-tɔ.

34 Isə su kpátúgú ŋku n makəna-m tɔ,

na nyá sɔɔntɔv hɛɛsɪ-m cɔɔsɔvɔ.

35 Ilɛ maa yɔɔtəna-ŋ ma kaa nyá.

Ama pə taya mpɔvɔlv.

Maa pəsəxi pulɔ.

10

Soopu kɔvɔɔtɔv tɔtɔ

- 1 Soopu si: Weesuɣu lu-m sɔŋ ké.
 Maa wii ma ti tɔm.
 Ma lanje kɛla wakɛlvɔ, ma kaa tasa sum.
 2 Iso, maa heeli-ŋ si, taa kv ma tɔm.
 Ama heeli-m mpi pɛ tɔɔ n yookina-m tɔ.
 3 Pɛ we-ŋ teu si n̄ ŋmakɛli
 mǎ wei n ŋmawa tɔ,
 na n̄ yeke na pɛ lana asayaa na?
 4 Anɪ n naaki na pɛ kɛli yɛlaa,
 na n̄ mayasɛɣi na pɛ kɛlɛɣi-we.
 5 Iso nyá weesuɣu topila isu yulv nyɛŋkv kɛ?
 Yaa nyá pusi tɛeki isu yulv pɛyaya nyɛnsi?
 6 Pepe tɔɔ ké n pɛekɛɣi ma tasɛkɛle
 na n̄ fenɪɣi si n̄ kuli ma isayatu tɔɔ?
 7 Anɪ n nyɛmǎ si ma ta wakɛli,
 pɛcɔ nɔɣlv kaa ya-m nyá nin taa.
 8 Nyá nin ŋmana ma tɛna,
 na n̄ caa si n wakɛlɛɣi-m.
 9 Iso tɔɔsi si, nyá ŋmana-m, isu cvɣv.
 Ile n ká tayani-m yɛkvɣv na mǎ pɛsi mvsɔv na?
 10 Nyá ŋmayana-m ma too taa,
 isu naalɛm kiikuɣu fulaya taa tɔ.
 11 Nyá lapɛna-m mɔwa na hola,
 na n̄ waasi pɛ tɔɔ ké nantv, na n̄ suu-m tɔnvɣv.
 12 Ilena n̄ la-m pɛelɛɛ,
 na n̄ ha-m weesuɣu na n̄ fenɪɣi kv tɔɔ.
 13 Ama ma nyɛmǎ nyá lɛmayasɛɛ wena
 n ka ŋmesa nyá lotu taa tɔ.
 14 N fenɪɣi ké si, ye n nawa ma wakɛlaa
 ile n kisi-m suulu hólóyó.
 15 Ye ma wakɛlɛna-ŋ ma lepaya,

paa ma təm tewa, nyuyü kama m̄p̄ȳȳ.

Na wahala nu-m na fεεε kyü-m.

16 Ye ma kusa nyuyü ile n tu ma waali,
isu t̄ȳt̄aya, na n̄ kul̄ȳi ma t̄o na piti t̄ema.

17 Na n̄ k̄h̄na-m aseeta nȳma
mpa paa caaki-m t̄o, na nȳá p̄áná s̄ōs̄ȳi ma t̄o.
Na n̄ k̄p̄et̄el̄ȳi-m na wahalanaa.

18 Pepe t̄o k̄é Is̄o l̄esa-m ma too lotu taa?

Is̄ant̄o maa s̄epa n̄ȳl̄u ta na-m.

19 Paa t̄ena p̄laav taa k̄é k̄p̄ak̄paa,
na p̄é w̄εε isu pa ta l̄li-m.

20 Ma weesuyü kȳȳeη kaasa-m p̄éc̄ó tike nt̄o.

Ile Is̄o, yele-m mp̄u na má
ȳōl̄ona w̄εε p̄éc̄ó wei i kaasa-m t̄o.

21 Ilena p̄éc̄ó má polo at̄et̄ele taa.

Ma kaa tasa m̄el̄ȳu ke c̄ene.

T̄etu nti t̄o taa k̄é s̄ak̄p̄et̄ȳu anaam w̄εε.

22 S̄ak̄p̄et̄ȳu t̄etu w̄εε k̄é isu ahōo.

Isotom s̄ōs̄om k̄é, pul̄u ta t̄h̄.

Ilena nyaal̄em n̄áá w̄εε isu p̄ə yukuyü t̄o.

11

Sofaa nȳantv

1 M̄p̄ȳȳ Naama tu Sofaa c̄wa Soopu si:

2 Nȳá ȳȳt̄aya k̄ek̄ek̄e t̄o, p̄ə w̄εε si má c̄o.

P̄ə t̄aya ȳȳt̄aya nȳam ke yul̄u t̄əm teekina.

3 Nȳá n̄ōleleη u t̄ək̄ȳi ȳl̄aa n̄ōsi.

N kaa p̄əsi n̄ won̄ n̄ȳl̄u na p̄á t̄á tu-η f̄εεε.

4 Hal̄i n tu ȳȳt̄aa si nȳá t̄əm tewa,
si n ta wak̄l̄ona Is̄o.

5 Hai, ye isu Is̄o ka kulayaa

nəyɔ na í tu yəyɔti.

⁶ Halɪ ɪ ka hɔla-ŋ ɪ nyəmtɔ tete.

Tə tɛɛ yɔlv layatɔ tɔɔ.

Tənaya n ka nawa sɪ lɔɔ u

pəɔsəyɪ nyá ɪsəyɔtɔ tənə tɔɔ.

⁷ N pəsəyɪ na ń mayasɪ lɔɔ lotu taa təm

na ń cəkəna Toma tənə tɔ ɪnɪ ɪ səsəntɔ na?

⁸ Tə kəla ɪsətɔnyɔ ke kɔŋkɔlvməŋ.

Yɔlv kaa keesi tə tənaya,

tə tɛɛ atətəle ke lumaŋ.

Yɔlv kaa cəkəna tə təm ke səsəm.

⁹ lɔɔ səsəntɔ ntɪ tə kəla tɛtɔ

ke tɔɔv, na t́ kəli tɛŋku ké wəŋ.

¹⁰ Ye lɔɔ kpə tasəkəle tɔ

yaa ɪ yaa-ɪ nənəyɔ, awe kpesiyina?

¹¹ Pə taya pɔlv, lɔɔ nyəmá yɔlvymnaa ké.

Pəyele pə fɛɪ-ɪ katɛ sɪ í ná pa kawalaya.

¹² Mpi ləmayasɛɛ fɛɪ tɔ ká hiiki layatɔ tɔ,

taale kraŋaya lɔla təyaya nyəŋka.

¹³ Ama pə kaasɔyɔ Soopu nyá tɔ,

keesəna lɔɔ tɔɔ, na ń tɛyɛ-ɪ niŋ.

¹⁴ Hatələna mpi pə ta siyisi tɔ.

Taa yele na ɪsəyɔtɔ wɛɛ nyá təyaya taa.

¹⁵ Waatɔ ɪnəyɪ n ká təŋ na ń kusa nyɔyɔ.

Pɔlvɔpɔ kaa keɛ-ŋ, yaa ṕ la-ŋ səyɔntɔ.

¹⁶ lɛna ń sɔɔ nyá wahala tɔɔ, ɪsu lum kpemna.

¹⁷ Waatɔ ɪnəyɪ nyá weesuyɔ kɔyɛɛŋ

ká wɛɛ təcɛɪcɛɪ, ɪsu ilim sikuyɔ.

Na nyá səkɔpɛtɔyɔ cé ɪsu pə nyaalɔyɔ tɔ.

¹⁸ lɛna ń cayana nyá tɪ na ń tɛɛləyɪ tɔtɔ.

N kaa weena feele natəli, na ń tooki teu.

¹⁹ Nəgəlv kaa wakəli nyá tom.

Hali yəlaa paɣale ká pəeki si ń səna-we.

²⁰ Ama asaɣaa ise ká nyəŋ ké.

Pa heesuɣv ká su tənaya, na pá taŋa səm tike.

12

Soopu nyəntv

¹ Mpuɣvle Soopu cəwa si:

² Puvə! Ama í wəna yulv ləmayasəe yoo!

Mə səm waali, a kaa tasa weev.

³ Má mayamaya ma wəna nyəmtv ke

ńpúyú isu me, í tá tee-m.

Pa a we ná pəsəyi na í yəgətɪ isu me.

⁴ Ma pəsa yulv wei ɪ taapalaa paakəna təgə.

Pəyele ma yaakəna Iso si í cə-m.

Ma siyisaa ké ma fei kawalaya.

⁵ Me mpa pə caɣanaa tə, mə footiyi wahala tv ké.

ńpúyú pá tusiyi wei ɪ ceŋləyi tə.

⁶ Nmula na Iso pááná kraasəlaa,

caɣana pa təyi pa teesi taa ké.

Mpe pa toŋ nté pa Iso.

⁷⁻⁸ Pəsəsi sumasi na təla na

tiina a ká seɣesi-ŋ,

na tetv hulɪ-ŋ tətə.

⁹ Kəŋmaŋmam mpi pə ta nyəna si,

Tacaa niŋ lapəna pə təna?

¹⁰ Inɪ ɪ təkəna ɪ kulapəm təna weesuɣv,

na yəlaa təna feesiŋ ke ɪ niŋ taa.

¹¹ Isu ŋkraŋuɣv nukuɣv təm kuɣəgətutv tə,

μήρύγυ νῶγυ νά νυκί τῶγῶναγα lelenj.

12 Akpatəlaa na mpa pa puusi təwəwə tə,
pa wəna ləmayasəe na nyəm ké.

13 Ama Tacaə kele ləmayasəe na nyəm mayamaγa tu,
na layatu tasulo na toη tu.

14 Ye ι γῶκα mpi, nῶγῶlu kaə ημά,
ye ι təkə wei, nῶγῶlu kaə tulι-ι.

15 Ye ι kpa teυ, ιε wῶlaya wῶli.
I tula-kυ, ιε lυm wakəli tetυ.

16 I wəna toma ké na ί nyəmá a lapənav,
na ί təkə letaa na mpa pa toliσιγι ləlaa tə.

17 I yeki na pá kuuki tetυ nyῶγυ nyóma, na pá
teəkəna.

I wakəlayi huulaə ləmayasəe.

18 Na ί cekι kvhəkυm mpi awulaa ka
həkə yəlaa tə, na ί həkəγι pa mayamaγa.

19 I yeki na pá kuuki kətəlaa,
na ί pəsəγι toηtonaa mpa pə caγana
teυ tῶγῶ krentəlasι.

20 I təkəγι nῶlelenj nyóma nῶsi,
na ί kvγι akpatəlaa ləmayasəe.

21 I yeki na pá footiγι səsaa,
na ί γῶkəγι ηmakəllaa toη.

22 I cekι pa səkpetυγυ anaam ké,
na ί kəna nyaaləm ke atətəle səkpetυγυ taa.

23 I yeki ké na piitimnaa huki,
ιlena ί wakəli-wε na ί yasι-wεγε pooluη,
ιlena ί kpiisi-wε.

24 I kvγι pa nyῶγυ nyóma layatu,
na pá cəkki yem ké nyuῦtu taa,
pa feina təpote.

25 Pa hakəγι yem ké səkpetυγυ teε,

nyaaɫəm fɛi, na pá ɕɛŋlɔɣi yem isu
mpa sulɔm kɔwa tɔ.

13

Soopu nyantv tɔtɔ

¹ Mpɔɣɣɛ Soopu tasaa si: Ma tɛma nti
ma yɔɣɔtɔɣi tɔɣɔ nuu
na ma ŋkraŋɔɣu, na má na-ti na ma isɔpɔle,
na má ɕɛkɛna-ti.

² Ma maɣamaɣa ma nyɔmá nti
mɔ nyɔmá mpɔ tɔɣɔ, mɔ tá tɛɛ-m.

³ Ama Toma tɛna tu Iso ké ma yɔɣɔtɔɣɛna
na má hɔlɔɣi-ti ma kɔnyɔŋ.

⁴ Mɔ ké aɕɛsaɕɛsaa fɛtaa ké,
pɔpɔtu tike kɛ í maɣasɔɣi.

⁵ Ye í ka suma, í ka nɔɣɔsɛna
lɔmaɣasɛɛ nyɔma nté.

⁶ I ke ŋkraŋɔ na í nu
má kɔnyɔwiina na ma kɔyɔɣɔtu.

⁷ Kaloolaya na tɔm kɔkɛkɛɛtu
kɛ í ká sɛɛna Iso tɔɔ?

⁸ Iso tɔɔ ké mɔ ɕaaki si í sɛɛna?

⁹ Na ye i feŋa-mɛ i ká sa-mɛ?
Iso tá ké yulu si pa puɣusiɣi-ti.

¹⁰ Ye mukaya tɛɛ ké í
sɛkɛna i tɔɔ, isu i kalɛna-mɛ.

¹¹ I sɔsɔɔntu u tilisiɣi mɔ pɔntu na
i tɔm kra-mɛɣɛ sɔɣɔntu sɔsɔɔntu?

¹² Mɔ kɔyɔɣɔtu wɛ ké isu tɔlɔma.
Na mɔ kɔmaɣasɔtu náá wɛɛ isu ɕɔɣu.

¹³ I su, i yeɛ na ma yɔɣɔti,

ye ma tu temna nti ntəyəle.

14 Ma səəlv puwəya si ye mpi mpi.

Paa ma weesuɣu luwa.

15 Iso í nəkaa i kv-m, ma ta taŋ pɔlv.

Ama ma təntɛ teu nyulvɣv ke maa ləsi.

16 Ye pə tu lapa mpv pə waasa-m ké.

Mpi tɔ, isayav u kpətəyənə Iso.

17 Təv, í ke ŋkraŋŋ ke teu

na í nu ma kvɣəyətutv.

18 Ma səəlv puwa si ma ləsəyi ma ti nyulvɣv.

Ma nyəmə si ma təm tena.

19 Ye nəyɔlv caa si i huuna-m,

ɔle ma su na má sí.

20 Hai, ma Iso,

yaasinaa naale tike ke ma caa í la-m,

na nyá kin səŋvɣv í taa la-m katɛ.

21 Kusi nyá nin ke ma tɔ,

nyá səyɔntv í taa la-m katatəlaya.

22 Uena í pəəsi-m na má cə-ŋ,

yaa má yəyətɔ na nyaa cə-m.

23 Isayavnaa isənaɣa ma lapa?

Huli-m ma təpəntəle.

24 Pepe tɔ ké nyá isəntaa tá hetəna-m,

na í nyənəyi-m isu nyá kolontv?

25 Anɔ ma we ké isu kaawɔlaya,

yaa nyuliya ŋka heelim kpakəyi tɔ,

na í təyənəyi-m?

26 Pə taya pɔlv, n ŋmaaki ma təm isayav

na í fɛləyi-m ma pəcaav kvəpəntəŋ suwe?

27 N tv-m nkeyelee suwe,

na í feŋiyi ma kulapəle?

Na í ŋmaaki ma nəntaaləŋ wei

ma fela kanyəŋa taa təyɔ takəlaya taa.

²⁸ Na ma tənuyv náá tasəyi isu taav,
yaa isu ŋkɔpam mɔvkvɔv wontu kvsusuutu tɔ.

14

Soopu nyəntv tətɔ

¹ Yulv pəyaya weesuyv wε ké tətɔpi,
na kú na cɔɔsεε ke kutamsa.

² I lukɪ ké isu tɔyɔ hətɔyó na í lontili,
na í mukɪ kɔakɔaa isu isotom.

³ Isɔ nn kvsəyi isəle ke ma tɔɔ.
Pəyele í yaakɪ-m hɔvle.

⁴ Wulee nəyɔlv ləsa kɔpam ke isayam taa?

Pvntv fεi.

⁵ Anɪ Isɔ tɛma yulv isɔtɔnaa ke kalvɔy
na í su ɪ kvɛɛŋ.

Isɔ n tɛma yulv weesuyv tənaya ke puv ɪ kaa ŋmaa ka
tɔɔ.

⁶ Pə tɔɔ tɔ, kvsɪ nyá isəle ke yulv tɔɔ na í hεεsɪ,
na ɪ lanɛ tu hɔlvɔmɪ, isu apaa tv ke taanaya.

⁷ Tɔyɔv wɛna tɛelvɔv ké, ye pa sɛta-kv,
kv nɛyɛtɪ na kú hɛləyi pɪlɪŋasɪ kɔfasɪ.

⁸ Paa kv lɪla kɔatəla tɛtv taa, na kv kite sí.

⁹ Ye kv nuwa lɔmɔya tɔŋ kv
tayanəyi nɛyɛtɔyɔv ké na
kú hɛlɪ pɪlɪŋasɪ kɔfasɪ isu tiika.

¹⁰ Ama yulv səkɪ ké, na ɪ toma su tənaya.

Ye ɪ tɪsa feesuyv, ɪ wε le tətɔ?

¹¹ Tɛŋku lɔm pəsəyi na pə pása,
na pusi nyəm náá nyɔɔ na sí wɔlv.

12 Mpu tətəyo yulv ká hənti, i kaa tasa kuləyo.

I kaa tasa fem na pəcó isətənyu muki.

I kaa kuləna i tom tə.

13 Ye Iso ka tisaya,

i ka ηmesa-m atətəle taa,

na í takí ma tə, haləna í kú i páána.

Ulena í su-m saa wei i ká tayani-m kəpantv lapv tə.

14 Ye isu yulv ka səkaya na í tayani

fem maa we tənnyu taa ké ma təmle kuyeyə təna.

Haləna kuyaku ηku i ká tayani-m kusyuv tə.

15 Ue waatv wei Iso kəηmanηmam má,

ma təm ká nyuli-i na í yaa-m tə ma kaa cə.

16 Ama saηa ule,

Iso isəle kaa wəe má ma tə,

na í kaləyi ma nəəhəe.

17 I suuwa ma isayav ke huluyv nakvli kv taa ké,

na í taalv ma kawalaya tə təkram.

18 Ama isu pódə yəkuyv

na pə layasəyi kəkraməη ke lona,

19 na lum náá niisiyi pəle,

ηa tev náá kuuki tetv tə.

Mpúyú n wakəlayi yulv tēeləyo.

20 N tii yulv tə ké na í wakəli i isentaa,

na í təyən-i na í tee na pə saali.

21 Paa yulv piya nyuyv kulaa

yaa pə tv-səyi fēele yulv u naaki pulv.

22 Mpi pə təm yulv nukəna təyole

i mayamaya i tənnyu wəsasv na i lanwakəlle.

15

Ilifasi nyəntv tətə

1 M'púyú Teməη tv Ilifasi cəwa Soopu sv:

2 Yulɔ ləməγasεε tu ɪsu nyá taka,
kaa γəγətəγi təm krai nyəntu,
yaa í həŋ ɪ təγi yem ké mpu.

3 Nyá kaluyu wε kpete ké,
pə taa fεi kaɔaaya.

4 ɪsɔ nyamnav maγamaγa
na ɪ sεεv kite ke n wakələγi yoo!

5 Nyá ɪsəγatv təm ke nyá nəγɔ γəγətəγi.
Pəyele aciləγatv nyəma kuyəγətvtu ke n kraγaa.

6 Nyá nəγɔ huləγəna nyá ɪsəγatv.
Nyá ntompεe kuyvna nyá təm pə taya má.

7 Nyaya pə taaləna lɔluyv na?
Yaa n laala pulasɪ ke ɪlim nav?

8 N nuwa ɪsɔ layatv tasuyv,
na ń hii layatv ke nyá tike na?

9 N ta tεε-tuyv nyəm,
pə́cɔ́ n ta cεkəna pulv
na pə́ wε-tuyv səkpεtuyv.

10 Ta taa cəne wε nyuŋhulvməŋ nyəma,
na akpatəlaa mpa pa tεε nyá caa ke səsəəntv tɔ.

11 N nyənəγi yem ké ɪsɔ laŋhεεsələ təm
nti ɪ tɛləsəγi-ŋ təpamm na tá nəəsɪ təγɔ?

12 Pepe tɔɔ ké nyá pááná huuki mpu,
na ń culəγi-tuyv ɪsε?

13 ɪsɔ ké n mɔna pááná,
na ń γəγətəγi təmnaa mpe?

14 Yulɔ u pəsəγi na í wεε
tənaŋŋ yaa í sɪγisa teu ke ɪsɔ.

15 Paa isətaa tillaa maɣamaɣa Iso feina-weɣe naani.

Pəyele isətənyu fei tənəŋ.

16 Kaanfanə yulu isayau na acaaluɣu
ŋku ku maləna isayatu isu lom nyəɔu tə?

17 Təu, Soopu ke ŋkraŋ na má seɣesi-ŋ
na má keesi-ŋ nti ma nawa tə.

18 Nti ləmaɣasɛɛ nyəma nuwa
pa caanaa kiŋ na pá hólí tə.

19 Pa tike ke Iso ka hawa tetu,
krai tu nəɣəlu i ta siti pa heku.

20 Isayau we isənyəŋle taa ké
i weesuɣu pusi tənaya, haləna i səm.
Pəyele pa kala ŋmakəllu pusi tənaya.

21 Səɣəntu təm ke pa nukɪ.
Pa ti caɣanau waatu taa ké wakəllu ká tii pa tə.

22 I naaki layate ceŋəɣi-i,
ile u teeləɣi si i ká fiti səkrɛtuɣu.

23 I pɛekəɣi təɣənaɣa,
na í nyəmə si səkrɛtuɣu kuyaku taŋa-i.

24 Lanwakəlle na nəɣəsɛɛ
pə tuɣi-i səɣəntu səsəntu ké.
Pə tiiki i tə kə isu wulau səɔlu
pukuɣu si i teeki yoou tə.

25 Pə taɣa pulu, i kusa niŋ si i maaki Iso.
I caaki si i kuləɣi Toma tənə tu tə.

26 Halɪ i hika apalutu si í kulɪ Iso tə,
na í kenta i təɣi i kpaluɣu
kpusəŋ nyəŋku.

27 I kiiwaya na í wena alaafəya.

28 Acalee kuyakee na teesi nsi si taa yalaa
luwa na si caa yakuyu to, si taa ke i ka caa.

29 I kaa tasa wenav hikuyu na pe leeli,
poc pe kaa tasa-i lapenav ke tetu to.

30 I kaa fiti sakpetuyu.
I we ke isu kaka nyakuyu tuyu pilinasu to,
Ito ka woso-i i heelim na pe kriisi-i.

31 Ye kpete ke i tu naani, i tusa i tugi.
Mpi to, kpete nteyele i kasayaga.

32 Halu pu la mpv na poc pe tala i sam.
Teitei isu pilina lanuyu calom na ka si to.

33 I ka wee ke isu tuyu nku pa yaa si, lesen to,
ku akaa tokuyu na a ta puta to.
Yaa isu nku pa yaa si, Olifi to ku hetu luluyu to.

34 Isayav tayaga ka pesi kaalvaya,
ilena kaka naa nyaga muyullu tayaale.

35 Isayatu ke i haki na i loli kulomtu nti.
I lotu taa ke mpi pu tusi-i to pe piki.

16

Soopu nyantu

1 Mpygy Soopu cawa si:

2 Tam ke ma nuki tamnaa panewe.
Ma tona i ke laja heesalaa
mpa pa kanna wahala tayo.

3 Pølee ke tam kpete
nyantu nti tu su taya?
Pepe to ke paana sita nya kococotu taa?

4 Ye maawenna isu me,

ma pəsəyi má yəgəti mpu tətəgə, halı pə tē mpu.
Mə təm lapa-m pətətəle, na má kpeeti nyuyu.

⁵ Halı ma kpaasa mə apalɔtu,
na ma kyəgətutu na pə heesi mə lanja.

⁶ Paa ma yəgəti yaa ma suma,
ma wahalanaa kaa su tənaya, yaa pá tu pasu.

⁷ Hai Iso, tɔv,
nəənə n yəka ma toma na ń kpiisi ma təyaya tənə.

⁸ Ma cəlo nyəma caaləyi-m ké.

Na wei i yasəyi ma ɪsəgatu tɔ,
í pəsi ma aseeta tu na í kuləyi ma tɔɔ,
na í kaləyənə-m ma ɪsentaa.

⁹ Ma kolontu culəyi-m ɪse, na í kpasəyi mpee,
na í tiiki ma tɔɔ na pááná, na í cələyi-m.

¹⁰ Yəlaa haawa nəəsi təcəaa, na ma tɔɔ,
na pá tɔvki-m na pá makı ma ləkpaasi.
Pa pɛela nəgə ke ma tɔɔ.

¹¹ Iso tu-m kutakɛesəŋ ké
na í pɛti-m asayaa niŋ taa.

¹² Maa we heesuyu taa ké na ń pəsi ma lanje.
N kra ma lumaya ké na ń peli-m,
na ń keesəyənə-m na ń tɔvki nyá nyəmá.

¹³ Nyá nyəmá anı a tama-m kotaya ké
na á tɔvı ma lotu na pətətəle fei,
halı ma kancələya kpe atɛ.

¹⁴ A tiiki ma tɔɔ ké ɪsu
yoolu na á tɔvəyi-m pəŋ.

¹⁵ Ma suu fəlɛtɔ takanaa mpa pa ké ləyaya wontu
təgə,

na má pilimiyi atɛ.

¹⁶ Wula sɛɛsa ma isɛ kɛ na á muɓi,
na atɛtɛle sɛkɛtuɓu takɪ ma isəhutu tɔɔ.

¹⁷ Anɪ ma ta la mʊsɔŋ,
pɔ́cɔ́ ma ta səlɛmɛna mənaaɸikitɪ.

¹⁸ Hai, tɛtu, taa pi-m.

Yele na ma kakiisaya nukɪ tam.

¹⁹ Pə kɛpaɣav nɔɔnɔɔ tɔ,
isɔtɔnɔɓu taa kɛ ma aseeta tu wɛɛ.
Wei ɪ cɔɔki-m tɔ hatoo isɔtaa kɛ ɪ wɛɛ.

²⁰ Ma taapalaa ná paakəna-m kɛ.

Ama Isɔ kɛ ma tekiyina isəɓum.

²¹ Ma caa si nɔɔɔɓ ɪ sɛɛna ma tɔɔ,
na Isɔ naaki isu yɔɓɔ lakɔɓu ɪ taapalu tɔ.

²² Mpi pə tɔɔ tɔ, pa kala ma weesuyu pusi.
Maa təŋ mpaav ŋku na ma tɛɛ tɔ, kuməlɔɓu fɛɪ.

17

Soopu kvcɔɔtu tɔtɔ

¹ M'pɔ́yú Soopu tasaa si:

Ma feesiŋ liki. Ma kuyɛɛŋ tɛŋ na pəlaav taŋa-m.

² Wonɔlaa tama-m kɛ na pá tuuki-m,
na ma kpisiyi tom kɛ ahoɔ.

³ Hai, Isɔ səŋ nyá maɣamaɣa kɛ
ma nɔɔɔ tɔɔ kɛ huɓɛ taa.

Ye pə taɣa nyá, ma fɛɪna nɔɔɔɓ.

⁴ N kenta pa ləmaɣasɛɛ tɔɔ kɛ,
n kaa yeɛ si pá kəli.

⁵ Pa wɛɛ kɛ isu pa tukuɣu ituule si:
Yɔɓɔ yaa ɪ taapalaa na pá tala ɪ tɔɔŋaɣa,

na ι piya náá taη na si niη woli.

⁶ Maya yəlaa yookina yontu,
na pá təkki ma isentaa ké ntayama.

⁷ Wahala wakəla ma isentaa,
na má pəsi isu ilemuyv.

⁸ Kusiyisim təηlaa naaki ma wəsası,
pa nəγə taa fei kete.

Kupama kuləγi asayaa tə.

⁹ Tampana təηlv ná kama nyuyv ke ι mpaav taa ké.
Na wei ι feina kawalaya tə, ι toη səsəγi.

¹⁰ Ma taapalaa, í kəə mə təna.

Maa naaki mə taa ké ləmayasεε tv.

¹¹ Ma kuyεεη tεεwa, na pə kpeηna
təma nna a pəle ma tvwa tə.

Mpi ma nyuləγi səsəm ke hatoo ma taa tə pə
wakəlaa.

¹² Mpe pa yaaki ahoo ke ilim ké,

na səkpeuyv ι nyalaa ile,

pa təη si pə caa nyaaluyv.

¹³ Atətəle ke ma taηaa si

má svv má həntı tə səkpeuyv taa.

¹⁴ Pəlaav nyayale ma caa,

sonsompee meγele ma too na ma kəγə.

¹⁵ Ma feina tətεlle tətə,

na pə tu nii isəle.

¹⁶ Maa kpeηna-tεγε na má tiina səttaa tε,

na má həntəna musuyv taa.

18

Pilita nyəntv

- ¹ Μπόγύ Suha tv Pilita təma si:
² Waatu wei ké í ka su yəyətaya,
na í kraɣa ləmayasεε.
Ilena té yəyətɪ təm kʊpantv.
³ I suma si Soopu í nyənɪ-tuyv heen suwe?
Pepe təw ké ɪ nyənəyɪ-tuyv kʊmɛlɛməŋ?
- ⁴ Soopu ɪsu n huɣutuyv lotu ke mpv na pááná tə,
n hʊv si nyá təw ké pə lə tɛtv
na kʊkraɱəŋ kraɪ si na í layasi lona na?
- ⁵⁻⁶ Iɣayav təyaya taa kəkə
ka te ké na ka nyaləməle mʊki.
- ⁷ Iɣəna ɪ ka təŋayana naani tə pu pasa.
Ilena ɪ mayamaɣa ɪ taa layatv náá yele na í hoti.
- ⁸ Mpi tə, puluyv taa ké ɪ nəhεε tiɪwa,
na í təŋ kʊ kraɱahuuŋ təw.
- ⁹ Katəka ká kra ɪ nəntaaluyv
na ka ŋmʊsi náá həkə-ɪ.
- ¹⁰ Puluyv pima atɛɣε,
na kʊnyəpəm ke ɪ mpaav taa.
- ¹¹ Səyəntv səsəəntv kraa-ɪ na paa timpiyi,
na té təŋəyɪ-ɪ nəhəle nəhəle.
- ¹² Paa ɪ ka ké tɔŋ tv,
nyəyəsɪ ká lu-ɪ ké na í sʊv kʊnyəŋ taa.
- ¹³ Kʊtəŋ ɪɣayav təyɔ ɪ nantv ke
pə kraɣav ɪ niŋ na ɪ nəhεε təna tə.

14 Pui læsi-i na ton ke i té timpi
i cayana naani tɔ, na pɛ pona-i sɛtaa wulav té.

15 I tɛyaga ta ke i nyɛnka tɔtɔ,
yulv pɛsɛgi na í sɔv ka taa.
Pa ŋmusa ka taa ké kɛkɛ mamacɛyɛlasɪ.

16 Ilena í pɛsi isu tɔyɔ sɛkɔyɔ too
kɔ lila na pɛ yoosina kɔ pilinasi tɔ.

17 I hɛtɛ ká saali tɛtɔ tɛna taa.
Nɔyɔlv kaa tɔɔsi i tɔɔ.

18 Paa læsi-i nyaalɛm taa na í sɔv sɛkɛtɔyɔ taa,
na pá tu læsi-i tɛtɔ.

19 I kaa yelev pɛyaga, yaa lɔlvɔv tɔ,
yaa pɛ kaasi nɔyɔlv na i isɛ ke i tɛcayalɛ.

20 Ilim tɛlɔlɛ, na pɛtɛtɔlɛ nyɛma ká nu
i wakɛlvɔv tɛm, na pɛ susi-wɛyɛ watɔ.

21 Isɛna kutakɛsɛŋ tɛɛsi ká tɛɛsɛna tɔyɔlɛ.
Mpa pa ta nyi Isɛ tɔ pa lonte nté.

19

Soopu nyantv

¹ M'pɔyú Soopu cɔwa si:

² Pɛlee ké í ká hɛɛsi-m
kɔnyɛŋ tɔyɔ na mɛ kɔyɛyɛtɔtɔ?

³ Tɛm naanɔwa kelev í tɛma-m kɔtɔyɔ,
pɛ fɛi-mɛyɛ fɛɛɛɛ si í cɔɔsɛgi-m mɛpɔ?

⁴ Ye tampana ma tu lapa isayatu,
ma nyɔyɔv taa ké pɛ tɛŋ.

⁵ Isu i hɛŋ mɛ ti na kalampaani na
í mayasɛgi si ma kawalaya kɔnyɛŋ ke ma tɔki tɔ,

⁶ ama í nyi si Isɛ kpana-m

ι puluyu taa, na í tyyu-m kunyɔŋ.

⁷ Ye ma wiiki si pa laki-m musɔŋ,
nɔɔɔɔ u cɔɔki.

Na má yaaki si pá waasi-m,
nɔɔɔɔ u seekəna ma tɔɔ.

⁸ Iso kaga ma mpaav, maa pəsəyi teev.
I yela-m səkpetyu taa, na ma hakəyi.

⁹ Iso kuwa ma hətə yaav,
na í kɔɔli ma teeli ntenuyu.

¹⁰ Iso wakəla-m pə təna pə taa ké,
na í kpesi ma teelvɔɔ isu tyyu, na má sí.

¹¹ Iso pááná səsəna huuna-m
na í nyənəyi-m ι kolontunaa taa ləlv.

¹² I yulokulaa kpeka krenta nɔɔɔ na pá kɔɔ ma tɔɔ,
na pá siki na pá cəna-m.

¹³ Iso hatələna-m ma teetɔnaa,
na ma asəmaa náá yaaki na pá yeki-m.

¹⁴ Ma cəlv nyéma na ma lulətanaa
ná sɔɔ ma tɔɔ.

¹⁵ Ma təyaga taa muvlaa na ma təmlə nyéma
ná yoyu-m na pá nyənəyi-m kraɪ tɔ.

¹⁶ Paa ma yaa ma təmlə tɔ
na má wiina-ι, u cɔɔki-m.

¹⁷ Ma lu sɔŋ ke ma alv maɣamaɣa ké.
Ma pəyalaa ná nyəɣəsə-m.

¹⁸ Pə kreŋna piya na ye ma kuləyi ɪle si wonjiyi-m.

¹⁹ Ma taapalaa kupama mpa maa sɔɔlaa tɔ,
pa lu-m luyu na pá kuləyi ma tɔɔ.

²⁰ Ma luna pəcemteye.

Ma tɛma taasi təkəŋəkəŋə.

21 Ma taapalaa mɛ, hai, í nyəni ma pətəətəle.

Isə tɔna ma təə kɛ niŋ.

22 Pepe təə kɛ í tɔyɔ-m kɔnyəŋ isu Isə?

Isəna í tɔ-m wahala tə, pə ta nu-meyele?

23 Hai, ye isu paa ŋmaawa

ma kɔyɔyɔtɔtɔ tənɛye takəlaya taa.

24 Isu paa ŋmaa-ti na nyəmle ke kɔkramɔyɔ təə,

na pá piisi, na tɛ wɛɛ tam təə, tə taa husi.

25 Ma nyəmá teu si ma təə sɛɛnlɔ wɛna
i weesɔyɔ.

Ini i ká yɔyɔtəna na pə su tənaya ke atɛ cənɛ.

26-27 Paa pə kəəla ma nantɔ na pə yele mɔwa tike,

maa ná Isə na ma isəle kɛ,

i kaa wɛɛ-m mɔnlɔ.

Mpi ma səəlaa tɔyɔle,

hali pu laki-m ləŋ.

28 I ká pəəsɔ mə ti si isənaya í ká kuli

ma təə, na í hiki təwaanle na í hɔna-m?

29 I la laakali, na pə taa kəə na layatɛ tala mə
mayamaya.

Mpi tə, mə kawalaya mɔna səm kɛ.

I nyi si hɔle tanɔ-mɛ.

20

Sofaa nyəntɔ

1 Ḿpóyó Naama tɔ Sofaa təma Soopu si:

2 Nyá təm wakəla ma lanle,

ilɛna pu laki-m ləŋ si má cə.

³ Ma nuwa isəna n kaləna-m na í tov-m tə.
 Ue ma nyəmə kucəcətv ke ma ləmayasεε taa.

⁴ Ma nyəmə teu si pə kpaγav
 hatoo koyaηku Isə su yulv ke ate tə,
⁵ asayaa akaitv u leeliyi.
 Pəyele pa aηmaala ná we tənyəsi ké.

⁶ Paa isayav nyuyv ká kvli isəna,
 na kv tokiyiina isəηmuntv.
⁷ I tεsəyəna ké isu i mayamaγa i pəntv.
 Uena mpa pa naakaya-i tə pá pəəsəyi si: I temna-we?

⁸ Isayav saaləyi yem ké isu toosee.
 Pa kaa tasa-i nav.
⁹ Mpa pa naakaya-i tə, pa kaa tasa-i nav.
 Pəyele i kaa wεε i lonte taa.

¹⁰ Isayav ká məηna wεnav ηku i ka hikina mvsəη
 təyə kv nyəma.
 Na konyəntvnaa náá watv i piya.
¹¹ I ka wεna ifepile ké na alaafəya.
 Ama i ká kpenna pə tənaya mpv na í svvna púyó.

¹² Isayav ka wε-i leleη ké təkvlvηkvlv.
 Uena í ηmεsi-təyi i nsəmle tεε.
¹³ Na í kisi tə ləv na í ηmεsi-təyi teu,
 na tə wε i tantahaav taa.
¹⁴ Ama i təyənaya ηke ka leleη
 ká pəsi paasəle sətv ke i lotu taa.
¹⁵ I ka lipa lēlaa wεnav ηku tə,
 Isə ká caali-i na í tə-kv na i nəyə.
¹⁶ Mpi i mvvkaya tə pə ké paasəle sətv ké,
 na ntv tu kvna-i.

17 Isayau kaa tasa nav ke naaləm na tuŋ
nim mpi pə kpeŋ ɪsu pusi na ləŋ tə.

18 Wɛnav ŋku ɪ taataa na ɪ konti haŋaya na ɪ hiki tə,
ɪ kaa təɣə-kv, ɪ ká məŋna-kvɣv.

19 Mpi tə, ɪ muɣula acamaa na ɪ lə-wɛ.
ɪ lɛka pa kutuluŋ, ɪ ta ŋma-wɛɣɛ paa kvlvmvɣv.

20 ɪ wɛnav luluyv ka wɛ sɔɣəntv.

ɪ kaa pəsɪ na ɪ kpa pə taa pulv.

21 Isayau liki pə tənaya pulvpu ɪ fitiyi.

Ama ɪ laŋhvlmle kaa leelina.

22 Haŋanaya anaam taa ké laŋwakəlle ká tii ɪ təə,
pə tənə pu tv-ɪ wahala ké.

23 Waatv wei ɪnɪ ɪ ká liki mpv təɣə
Taa ká tisi ɪ təə ké ɪ pááná kəkə,
ɪsu tɛv təmpɛɛ, na á yaya-ɪ ɪsu nyəmə.

24 Ye ɪ fita nyəɣəlvɣv maɣamaya yooŋ wontu,
nyəɣəlvɣv kvseɛmvɣv təəv ke paa tənə-ɪ na pá yaya-ɪ.

25 ɪ kpesa kəkə nyəmlɛ nte
tə tula ɪ tənɣv na ɪ həəle tə.

ɪlɛna səm tii ɪ təə ké kpa kraa.

26 Səkrɛtvɣv ke ɪ tɛŋna, na kəkə ŋka nəɣəlv
ta lu tə ká nyaya ɪ maɣamaya.

ɪlɛna ká kpeŋna mpi pə kaasa ɪ tɛ tə.

27 ɪsətənvɣv ɪ keeli yvlv ɪnɪ ɪ ɪsayatv təə,
na tɛtv náá kvli ɪ təə.

28 ɪsə pááná ká kuu ɪ təyaya wɛnav tənaya,
a kvyakv wule ké ɪsu lvm.

29 ɪsəna ɪsə svwa ɪsayalataa sv paa tɛsəna təɣəle.

21

Soopu nyantv

¹ Μρύγύ Soopu cɔwa si:

² I ke ηkraηη ke teu na í nu ma tɔm.

Pɔle pɔ heesəyənna ma lanje.

³ Ma kra mə yule,
í yele na ma yəyɔti.

Ye ma tɛma ilɛ mə pəsəyi na í wonji-m.

⁴ Anɪ pɔ taya yulɔ ke ma wiikina.

Ilɛ pepe tɔɔ ké ma suulu kaa tɛ?

⁵ I nyənɪ ma tɔm taa,
pu la-mɛyɛ ha, na í kra nɔɔsi.

⁶ Ye ma mayamaya ma hɔv mpi pɔ makəna-m tɔ
pɔ tɔm, ma lanje wakəlɔyi ké na má seliyi.

⁷ Pepe tɔɔ ké Iso yeki na asayaa wɛna weesuyu na
toη,

haləna pá kratəlɔyi?

⁸ Pa lɔlɔyɔ nyɔma sɔvki toη ke pa kin
na pa saalənaa pɪki na pá naaki.

⁹ Pɔ cayana-wɛyɛ pa tɛɛsi taa ké.

Pa ta nyi sɔyɔntv tɔm.

Pəyele Iso u makɪ-wɛyɛ krátóyú.

¹⁰ Pa naaη wɛna alaafəya ké,
na í kraaki teu na í lɔlɔyi u hɔləsəyi.

¹¹ Pa yeki pa piya ké na si kraakəyi
asewa isu heen, na si ηmaaləyənna lanjɔlvmlɛ.

¹² Pa yooki yontu na akilimanaa,
na saηkɔnaa, na həsi, na pá nukɪ lelenj.

¹³ Pa yɔɔlɔyi atɛ cənɛyɛ mpɔ,
ilɛna pá tii atɛtɛle taa na heesɔyɔ.

14 Ρόσό πα τῆγα Ισό κέ σι ί τεε ί kaasi-we.

Μρε πα παα φείνα ι λυγυ nyəntu ke nyəm.

15 Haləna pá τῆ σι:

Aweye Toma təna tu,

na táá laki-i təmlə?

Ye tə yaa-i, pə waasi-tuyu we?

16 Πῶ ταγα μρε πα τənna πα τι cayanau təm.

Asayaa ləmayasεε u kpətəyəna Ισό.

17 Anı səm u tutiyi-weye tam tam.

Pəyele wahala u wakələyi-we.

Ρόσό Ισό u μυγι-we na páána.

18 Yəlaa kooliyina-weye isayatu

si heelim ί kpaγa-we isu nyutu yaa musuyu kpete.

19 Ισό u feləyi isayau pəyaya ke ka caa isayatu.

Πῶ ταγα pəyaya ηkpaηuyu ke

Ισό κά hə na cεcε nu pə taa.

20 Πῶ weε κέ σι Toma təna tu ί mu asayaa μρε

na páána na pá ná pa wakələyu.

21 Ye pa weesij tεma cəne,

pa piya təm u tasəyi-weye nau tətə.

22 Πα καα nəki təleye Ισό ke huluyu.

Μπι τῶ, inı ι huəkənna isətaa tillaa mayamaya.

23-24 Nəyəlɔ ulɛ, pə cayanau-ı kέ

na ί təkı teu, ι φείνα nəyəsεε,

u kpətələyi ləη,

na ι wena tənuyu, haləna ι kantəkaya kuyaku.

25 Ama nəyəlɔ ná səkəna ι nəyə na ka nyaη,

ι ta yəələna kɔpantu natəli.

26 Πα τənaya μpu musuyu taa kέ παα həntı

na sonsompee waasi pa tətə.

27 Ama, ma nyəmə mə taa layatu,
na hɔwɛɛ nna í huɔki ma tɔɔ tɔ.

28 Ɔ pɔɔsəyi si toɔtoɔnaa
na asaɣaa mpe pa teesi we le?

29 Ɔle í tá pɔɔsi mpatɔntaa
na í cekəna mpi pa nawa na pá yɔɔɔti tɔ?

30 Pə kentiɣi isayav tɔɔ ké asaala
kuyaku ké, na pə cɔlɔ-i na Iso pááná.

31 Awe ká pɔɔsəna-m tɔntɛ nte ma tɔɔ tɔ tɔ tɔɔ?
Na í leeti-m ma isayatu?

32 Paa pona-i tɔpinte ké,
na pá feɔɔyi i pəlaav tɔɔ.

33 Yəlaa təna tɔyɔna caɔa na pá tɔɔɔyi
i waali, na pá kooliɣi-i si: Tɛtu í la-ɔ kaafala.

34 Me ile, tɔm kpaɔ nyəntu ke í heesəyəna ma lanle.
Mə kuɔɔɔtɔ təna ké kutɔsɔtɔ ké.

22

Ɔlifasi nyəntu

1 Ɔmɔyú Temaɔ tu Ɔlifasi cəwa Soopu si:

2 Iso u teeləyi yulu si í waasi-i.

Ama ye yulu wena nyɔyɔ taa maɣasəm, i təyi i weeki
teu.

3 Na yulu í siyisaa yaa i tewa təkpaataa,
weye pə waasəyi Toma təna tu?

4 Pə taɣa nyá isəsɛɛɛ teu tɔɔ ké
i hɔɔ nyá ɔkpaɔyɔ na í huɔkəna-ɔ.

5 Nyá kawalaya katatəlaya na nyá isayatu
tam nyəntu tɔɔ ké Iso hɔɔ nyá ɔkpaɔɔ.

6 Mpi tɔ, n mukaya nyá tɛɛtɔnaa wontu
ke tɔlɔma ke musɔŋ, na pə yeki-wɛyɛ kɛɛtɛ.

7 N pɛma lɔm na tɔɔŋaya
ke wei lɔkɔtɔ na nyɔɔsi ka puwa tɔ.

8 Yɔlɔ tɔŋ tɔ na kalampaanɩ tɔ
ka tɔnna tɛtɔ, na í caya tɔ taa.

9 N tɔɔŋa leelu ke niŋ kakpasɩ, n pɛla sulav niŋ.

10 Pə tɔɔ kɛ katɔsɩ tama-ŋ
na sɔɔŋtɔ anaam náá tuti-ŋ.

11 Səkrɛtɔyɔ nyala nyá tɔɔ,
nn naana tiili, lɔm sɔsɔɔm lipa-ŋ.

12 Iso wɛ hatoo isɔtaa kɛ na í tɛɛ
isɔtɔlɔŋasɩ tɔɔ, na í nyənəyənə sɩ nyɔɔŋ taa.

13 Ilena nyaa maɔasəyɩ sɩ Iso tá nyɩ pɔlɔ.
I kaa pəsɩ na í tɛɛ isɔŋmuntɔ tɔɔ
na í hɔɔna-tɔyɔ aɛ.

14 Iso təŋ isɔtɔnɔyɔ ntompee tɔɔ,
na ŋmuntɔ taka ɩ tɔɔ, u naana tiili.

15 N caa sɩ í təŋ
asayaa mpaav kɔpənɔyɔ kɛ?

16 Pə tɛma-wɛyɛ kpiisuyɔ kɛ, na pə waatɔ ta tata,
isɩ lɔm kuukuyɔ kolɔŋa tɔ.

17 Haləna yəlaa mpe pá təŋ
Iso Toma təna tɔ sɩ: Yele-tɔ tɔpamm.

Weyɛ n pəsəyɩ na í la-tɔ?

18 Pəyɛle inɩ ɩ ka haɔasəna pa tɛɛsɩ nyɔma ke tɔŋ.
Iso í pona asayaa ləmaɔasɛɛ anəyɩ pɔolɔŋ.

19 Yəlaa kɔpama na mpa pa fɛɩ tɔm tɔ,

paá ná pa wakəlyu na pá won-wé.

20 Pə wakəla pa kolontunaa
na kəkə nyaga pa wəna.

21 Təv, nyá na Iso í ciiki na pá heti-η.

Waatv inəyi n ká nu lelen.

22 Mv ma kuɛɛsətu na
ń təkí ma təm ke nyá lotu taa.

23 Ləsi mpi pə ta siyisi təɔ nyá te,
na ń məli Toma təna tv tɛɛ na í taɣanı-η.

24 Lə nyá wula kupaɱ ke
atɛɛ ləv pɛɛ hɛku taa.

25 Ilena Toma təna tv pəsi nyá wula,
na nyá liyitee həwa.

26 Waatv inəyi i ká pəsi nyá lelen kupaɱ
təlile na ń təkəyi-i niη.

27 N ká sələməyi-i na í nukí,
na ń yoosiyi nti n ka yəɔta na ń su tə.

28 Paa ntiyi n suwa, n waaki ké,
na nyá mpaav hvləm.

29 Mpi tə, Iso tisiyi kalampaanı nyəma ké.

Ilena í waasəyi wei i pasəyi i ti tə.

30 Iso ká waasi wei i ta ke isayav
təɔ i tənəηη wɛɛtv tə.

Paa tasəkəle tv i waasəyi-i ké.

Si í tə tənəηη taa,

ilena pá ya i nyuvu.

23

Soopu nyəntv

1 Μρύγύ Soopu cəwa si:

2 Nəənəw tə, ma wula pəsa páána ké.
 Uena ma wahala náá təkəyi ma feesinj.

3 Hai, ye maa nyəmə Isə te,
 maa pola i təcayale ké.

4 Maa hula-i ma tampana.
 Mpi tə, təmnaa su ma nəγə taa ké.

5 Halı maa nyəmə nti i cəəkayə-m tə
 na ma cəkəna nti i heelayə-m tə.

6 Ue i ká kaasi i taa toma si i kuləyi ma təw?
 Aai, i ká ke ηkpaηəγəw ké na í nu ma kuyəγətutu.

7 Ue i ká ná si i kolontu inı i
 təηəyi tampana, uena í ná si i təm huulu
 ka ce-m tam təw.

8 Paa ma pola ilim təluɫe, i fɛi,
 yaa ma məηna pə tətule maa keesiyi-i.

9 Paa ma pɛəkəna ilim ntəγəη təw, maa naaki-i.
 Yaa ma kɛɛna pə mpətəη təw, i fɛi loosuyu.

10 Pəyele i nyəmə mpaaw ηku ma kraγaa tə.
 Paa i maγasa-m ma lu ké təsoolii, isu wula kupaη.

11 I nəntaaləη taa ké ma təkayə ma nyəη.
 Ma təηa i mpaaw ke nıpıγú ma ta heli.

12 Ma ta lə i nəγə taa kusəsutu.
 Ma pɛta ma təyi i luγu nyəntu taa ké.

13 Ama ye i tɔ ntiyi i taa,
 u yeki-ti. Nti i səɫaa tə ntəyi i laki.

14 Nti i ka suwa ma təw təγə i laki-m,
 I ká su lentənaa ke mpɔ tətə.

15 Pə təə ké ma apalutv leki Iso kin.

Ye ma kraɣa hʊwεε ile səɣəntv kraaki-m.

16 Iso Toma təna tv yəkəna ma apalutv
na í tv-m səɣəntv səsəəntv.

17 Mpi tə, pə taɣa səkrɛtvɣv ŋku kv waasa ma təə tə,
ŋku kv wakələna-m.

24

Soopu nyəntv tətə

¹ Mpyú Soopu tasaa si:

Pepe təə ké Iso Toma təna tv ta su kvɣaku
ŋku ɪ nyəntaa ká na-ɪ na í hʊkəna tə?

² Pəyele yələa tuusiɣi pa tɛtv toosi,
na lɛlaa náá tiikiɣi kaləkəŋ kvŋmuləŋ.

³ Pa lɛkəɣi sulav ke ɪ kraŋaɣa,
na pá kraɣa leelu nav ke təluma.

⁴ Uena pá suliɣi kvnyəntvnaa ke mpaav taa,
na pá yəkəɣi-wε na pá tusiɣi.
Na pá caaləɣi-wε si pá ŋmeləɣi.

⁵ Pa pəsa ɪsu taale kraŋasɪ ke nyutv taa ké.
Tanəŋ ahula ke pa lukɪ na pá puki
pa piya təɣənaɣa pɛkɣv ke wʊlaɣa tɛtv nti tə taa fɛɪ
caɣav tə.

⁶ Tɛtɛlatv taale taa ké pa kvŋ.
Uena pá kunti ɪsaɣav tuŋ wei pa yaa si lɛsɛŋnaa tə.

⁷ Pa həntəɣi ahoo ke kvɛtɛ ké, kvtakəm fɛɪ.
Pa fɛina saɣatanaa ke saa wei watv kraaki tə.

⁸ Tɛv nukɪ-wɛɣɛ pulasɪ taa ké.
Təsʊlɛ fɛɪ.
Uena pá cəəsəɣəna kvkraməŋ.

9 Pa kəələyi sulav ke həla təə,
na pá ləkí-i na toŋ.

Uena pá kprakəyi kənyəntənaa tokonaa ke təloma.

10 Pə waali ilena pá tu-weyə təntə ke kpete, wontu fəi.

Na pá sukəyi-weyə təgənaə ke nyəgəsi.

11 Pa muləyi toyo ŋku pa yaa si Olifi tə ku pee nim,
na pá nyaasəyi toyo ŋku pa yaa si ləseŋ tə ku pee ləm
na ləkətə.

12 Acalee taa yəlaa mpa pə kəwa

na mpa pa caaki səpu tə,

pa mələyi na pá makí kapusi na pá pəkəyi si pá
waasi-wə.

Ama Taca na paasəgəna acaalətu ntí.

13 Lempa ná ké mpa pa caaki nyaaləm tə.

Ani pa ta nyi ləə mpaəŋ,

pəcə pa tu təŋəyi-i.

14 Tefemle ke yuləkulə kuləyi

na í kú wahala tu na kənyəntə,

na ahoo yu, ilena í tēe ŋmuləm.

15 Apalə wasaŋkalí fəŋiyi səkrətoyə taa ké,

na í takəyi i isəntəə ké pəkəkəle

na í təŋ si: Nəgəlu kaa na-m.

16 Ahoo ke ŋmulə yəkəyi kutuluəyū na í ŋmulí.

Ilim taa, ilena í təkí i təyi i tē.

I ta nyi isəna nyaaləm wēe tə.

17 Paa tanaŋ ŋku ku ké mpeye səm səkrətoyə ké.

Mpi tə, pa nukí pə səgəntə səsəəntə.

18 Isayav wēe ké isu ləm tēekəyona kaawəlaya tə.

I təcayalə ké mpusi nyəntə ke tətə taa ké,

i kaa tasa tuŋ wei pa yaa

σι λεςηναα τῶ ι τααε μπρααυ κέ τῆσυυ.

19 Teitei isu wulaya
na hanaya nyɔɔkyu tu tɔmpɛɛ lum tɔ.

Μρύγύ ατεθλε τεεκῆνα ισαγαν.

20 I too kululu ká sɔɔ i tɔɔ.

Pa kaa ŋmaa i hɛtɛ ke tiili.

Ue pə pɛla ισαγαν nté isu τυγυ.

21 Mpi tɔ, ι τυγι wahala ke kaalulaya kέ,
na í kisiyi kɔpantɔ lapu ke leelu.

22 Aai, Iɔɔ ton tɔɔ,

ι yeki kέ na musɔŋtɔnaa weesiŋ tayalayi.

Pa tayanayi pa nɔɔhɛɛ tɔɔ kέ sɛŋsyu,

pəyele pa taa tɛɛlayi weesuyu.

23 Iɔɔ yeki na pá caɣana pa ti.

Ama ι fenjiyi pa tɔntɛ taa.

24 Laasaya tɔɔ kέ yɛlaa

mpɛ pa sɛŋayi, ulɛna pə saali.

Na pá kpili nyɔɔŋ, isu τυγυ hɛtyu wuluyu tɔ.

Na pá lontili, isu pa setuyu lɔɔlyu tɔ.

25 Awe ka kɛɛsəna-m si pə taya mpɔ?

Awe ká pəsi ma tɔm ke kɛtɛ?

25

Pilita nyəntɔ

1 Μρύγύ Suha tu Pilita cɔwa Soopu si:

2 Iɔɔ kɛɛ ton sɔsɔŋ sɔyɔntɔ nyəŋ tu.

I haaki hɛɛsyu na toma kέ hatoo ιsɔtaa.

3 Awe pəsayi na í kala ι samaa?

Yaa awe u naakəna ι nyaaləm?

⁴ Yulɔ kaa pəsɪ na í siyisi
yaa í wɛɛ ɪsɔ tənəŋŋ.

⁵ Paa ɪsɔtu mayamaɣa, yaa
ɪsɔtulɔŋasi, si fɛɪ ɪsɔ tənəŋŋ.

⁶ Kacəŋfana yulɔ pəyaya
ŋka ká wɛ ɪsu atantaaliya tɔ?

26

Soopu nyəntu

¹ Mpuɣule Soopu cɔwa si:

² Pɔwɛ! Ama n nyəmə́ ɪcam sənəv,
n nyəmə́ wei ɪ fɛɪna toma tɔ ɪ tem.

³ Ama n nyəmə́ ləmayasɛɛ fɛɪ tu kɛ layatu
tasuɣu, na ń hɔlɔɣi nyəm sɔsɔm.

⁴ Aweɣe n yəɣətəɣi tɔmnaa mpe?
Na awe tu tɔna-təɣi nyá taa?

ɪsɔ tɔŋ kɛ pə tənə pə tɔ

⁵ Sətaa seliyi pa təcayale taa kɛ hatoo lɔm tɛɛ.

⁶ Mpi tɔ, ɪsɔ naaki atətɔle taa kɛ təcɛɪcɛɪ.
Pəyele pə keela púyú sɔsɔv ŋku ku tɔ kɛ,
pɔlɔ tá kenti-ɪ.

⁷ ɪni ɪ pɔna ɪsɔtɔnɔyɔ kɛ yem taa,
na í susi antulinya kɛ kpɛtɛ taa.

⁸ ɪni ɪ haɣasəna tɛv lɔm kɛ ɪsɔŋmɔntu taa
na tɔ lá yuŋ, pɛ́cɔ tɔ kaa ya.

⁹ ɪni ɪ takəɣəna ɪ kumte tɔ
kɛ ɪsɔŋmɔntu ɪsu saalaya.

¹⁰ ɪ pu ŋmaalaya kɛ tɛŋku tɔ,
na í cɔɔ na í ta.

Haləna pə sɪna səkrɛtɔv na nyaaləm pə tənaya.

¹¹ Ye Isə holaa, səɣəntv kraaki
isətənvɔv akelenaa ké na pá seliyi.

¹² I toŋ ke ɪ selisiyina tenku.

Ulena í wakəli isəcav na ɪ layatv.

¹³ I feesiŋ keela isətənvɔv təə.

Ulena ɪ niŋ náá tvli tvm səsə wei ɪ seekaya tə.

¹⁴ Pə tənaya mpv ɪ təma nyaləmle nté,
na tó nukɪ a taŋ ke pəcə pəcə.

Ule awe ká pəsi ɪ toŋ kəkəte səsəle ke nuw?

27

Soopu nyəntv tətə

¹ Mpɔvɔle Soopu kraɣa ɪ kɔnyəwiina si:

² Ma tuukina weesuyv tv Isə Toma təna tv.

Wei ɪ pɛŋɪ-m tampana, na í wakələɣɪ ma lanle tə.

³ Ye ma weesuyv kaasaa,

na Isə feesiŋ we ma muna tɛɛ.

⁴ Ma ntompee kaa yəɣətɪ isayatv.

Pəyele ma nsəmlɛ kaa ləsi pəpətɪ tvm natəli.

⁵ Mpusi í polo pooluŋ, na mpi maɔ ha-mɛɣɛ
tampana tə.

Haləna ma səm, ma kaa kisi hɔlvɔv sɪ ma feina taali.

⁶ Ma təkə ma tampana ké, ma kaa yele.

Pəyele ma kuyɛɛŋ tvm feɪ-m fele ke ma taa.

⁷ Pə pəsi ma kolontu ke isayav,

na pə pəsi ma təə kullv ke wei ɪ feina tampana tə.

⁸ Ye Isə tama isayav tomle

na í ləsi ɪ weesuyv,

pepeye i tasəyi tēlvu?

⁹ Ye lanwakəlle mayana-i Iso kaa nu i wula.

¹⁰ Pu wee si Toma tēna tu ke
i lanle í heena na í sələməyi-i tam.

¹¹ Maa seyesi-mege Iso mpaan təm
ma kaa ηmesi-mege mpi pə pəle Toma tēna tu tūwa
tə.

¹² Ama pa tēna pa nyəmə nti tə wee tə.
Ile pepe təw kə pa yəyətəyi təm kpete nyəntu?

Kawaaya ηka kaa leeliyi tə

¹³ Mpi Iso Toma tēna tu suwa si yulv isayav tete,
na musuntu kpancoou təyole si:

¹⁴ Ye i piya hukaa, yooú ká kúna-we.
Pəyele təyənaya kaa tala pa piya piya.

¹⁵ Yulvksəkv ká kúna mpa pu səw tə,
pa leelaa kaa wii-we.

¹⁶ Ye i kaawa liyitee isu kanyəna,
na wontu isu afəla.

¹⁷ Siyisilu ka suuna-ti,
na yulv kupaη náá təyə i liyitee.

¹⁸ I təyaya we kə isu huu huukuuyu tə,
yaa isu tanlv sikuuyu cokəle tə.

¹⁹ I həntvuv waatu, i kə liyitee tv.
Ama i ká feη tə, á muka yem.

²⁰ Lanwakəlle tutiyi-i kə isu lvm,
na kacuculaya náá kraγa-i ahoó taa.

²¹ Ilim təlule heelim ləsəyənə-i
i təcayale na toη, na pə kelí na pə tēna.

²² Pa təkí-i nyəmə kə na pətətəle fei,

na í kaasəyi ı tı sı í se.

²³ Ʋena ı nalaa kpasəyi amukəy ke ı təm,
na pá huləyi kacuyulası.

28

Ləmagasəe ké Iso kucəəv

¹ Tə nyəmə liyitee nyəyətv təhulle,
na timpi pa nyaaləyi wula tə.

² Tətv tēe ké pá ləsəyi nyəyəlvəy.
Ʋena pá ləsi kuvseemuyv ke pələ taa.

³ Nyəyətv hullaa pukina fətəla ké
na pá pəeki timpi timpi kəla
lumaŋ təyə pəe wena a ŋmela atətəle taa tə.

⁴ Pa huliyi púyú ké na pá hatələna yəlaa təcayalə.
Nəəhəe kpisiyi sənau,
ıləna pá susi-wəyē yem taa, na pá fiisiyi-wē.

⁵ Tətv nti tə təə pa haləyi təyənaya tə
pə caya ké ısu kəkə pəsa-təyi krentələsi
ke tə kite tēe.

⁶ Timpi tətv nti tə pəe wēe təyə pa hikiyi
liyitee pələ nte tə wē pooku təle tə, na wula molum.

⁷ Cólóv ta nyi púyú ŋku kv mpaav.
Pəyele yepəleku tá loosi-kó.

⁸ Taale wontuyv aka nəyəlv,
yaa təyələya ta təŋta-kv.

⁹ Yulv paasi tuna kuvkramuyv ke niŋ,
haləna í kpesəyi pəəŋ na ı kila tēe,
na í pəsəyi-ı krentələsi.

¹⁰ Na í huliyi kuvkramuyv taa ké pəəŋ,
na í naaki kv taa kuvampam na ı ıəpələ.

11 Na í tǝǝki lɔm tǝkpentenaa kǝ akǝla,
na í pukina mpi pǝ ηmela tǝǝ nyaa lǝm taa.

12 Ue leye lǝmayasεε ná wεε?

Nyǝm tǝcayale ke le?

13 Yɔlv ná tá nyi pǝ teu.

Pǝyele pǝ tu fei yǝlaa tǝtv taa.

14 Pǝúǝú anaam si: Lǝmayasεε fei ma taa.

Tǝηku si: Lǝmayasεε fei ma cǝlv.

15 Paa yakı-yε na wɔla yaa liyitee.

16 Pǝyele paa laǝasǝǝna-yε
na Ofii tǝtv wɔla, yaa liyitee pεε
kɔkpreεtεε na pooku nyǝna.

17 Pa kaa keεsǝna-yε na kpalǝpa yaa wɔla.

Pǝyele pa kaa pǝsi na pá laǝasi-yε
na wɔla kɔpampɔη hǝyaya.

18 Paa keεsǝǝna lǝmayasεε ke
pǝǝlası, yaa kpalǝpa nyininyini.

A kǝla teu ke lutv pee nna a wε liyitee tǝ.

19 Itiyopii liyitee pǝle nte tǝ wε

Kasasaηa tǝ tǝ ta haηna-yε.

Pǝyele wɔla kɔpampɔη mayamaɣa u keεsǝǝna-yε.

20 Ue leye lǝmayasεε ná lukǝna?

Yaa nyǝm tǝcayale ke le?

21 Lǝmayasεε ηmela weesuyv nyǝm tǝnaɣa,
suması u loosiǝi-yε.

22 Sǝm na pǝúǝú sǝsǝǝηku pa tǝη si:

Tǝ nu pa yǝǝtǝǝi a tǝm ke kɔnu kǝ.

23 Iso tike nyǝmna a mpaaɔv na a tǝcayale.

24 Mpi tǝ, ı naaki kǝ na pǝ tala tǝtv tǝnaɣa.

Pǝyele ı cekǝna pǝ tǝna mpi pǝ wεε tǝ.

25 Waatu wei i towa heelim ke
toŋ, na í pu tenku tənasi tɔ.

26 I su ten ke ku waatuna na ku lona,
na í hee mpaau ke ten nyəgəsuɣu na ku calanaa.

27 Waatu inəyi i nawa ləmayasɛɛ na í mayasi-yɛ,
na í su a kite na í sa-yɛ.

28 Tənaɣa i suwa yəlaa si:
Ləmayasɛɛ nté Tacaɔ Iɔ nyamnau,
na isayatu yepu nté nyəm.

29

Soopu təm kantakaya nyəntu

1 M̄p̄yó Soopu kraɣa i konyəwiina si:

2 Pepe mələgəna-m isu too ɪɛ,
saa wei Tacaɔ feŋaɣa ma tɔɔ,
3 na i fətəla muɣi ma nyuɣu taa tɔ.
Ma təŋaɣana i nyaaləm ke ahoɔ ké.

4 Ye pu məlayana-m ma wule taa,
isu waatu wei Iɔ yaakaya-m i taapalu,
na í feŋiyi ma təyaya tɔɔ tɔ.

5 Toma tənə tɔ ka wɛ ma kiŋ,
na ma piya tu-m heku.

6 Naaləm ka tələnə-m ké təhɔ,
na nim kpeŋ pə tənyaasəle ke kukramuɣu tɔɔ.

7 Waatu wei ma luki nənəgɔ tɛɛ si,
ma cakɪ ɪcate sɔsaa tɔcayale tɔ.

8 Ye pa na-m, ifepiya ná heləyi ké,
na kukratəlaa náá kuləyi na pá səŋəyi.

9 Kupaɣalaa na suŋaɣa yəgətaya,
na pá kraaki nɔɔsi.

10 Awulaa maɣamaɣa ná sunɣaɣa ké,
na pa nsəma matəna pa tantahaan.

11 Mpa pa nukaya ma təm tə, pa yaakaya-m lelen
nulu ké.

Mpa pa naakaya-m tə, pa ləsəyi ma aseeta.

12 Mpi tə, ye kunyəntu wiiki ma waasəyi-ı ké.

Ma səna sulaw wei ı feina paasənlə tə.

13 Mpa pa caaki səpu tə,
pa kooliyi-m kəpantə ké,
na má həsəyi leelaa lan.

14 Siyisuyu ke ma suuwa isu toko,
na tampana tənyu, isu capa na kahuka.

15 Maa wεε ké isu yolum isəle.

Maa wεε isu kaakalaya nəhəle.

16 Maɣale kunyəntunaa caa.

Ma paasəyənə mpa ma ta nyi tə, pa təm ke teu.

17 Ma yəkəyi asayaa tamasi,
na má wəyəsəyi təyənaya ke pa kela taa.

18 Ma tənaya si maa kpatəli ké təkunjunku.

Maa si ma tantə taa isu sumaya.

19 Ma wεε ké isu tnyu ŋku ku lila kama lum taa,
na cələw niyitiyi ku piliŋasi ke ahoə tə.

20 Ma teeli ká wεε tam ké ı kaa si,
na ma toma isu təw ŋku ku nyəw teu tə.

21 Yəlaa nukaya ma təm ké,
na pá tanaa na pá mɔyi ma layatə tasnyu na pá suma.

22 Pa nukaya ma təm ké pa tənaya.

Ye ma tɛma yəyətuyə nəyəlɔ u cəki natəli.

23 Yəlaa taŋaŋa-m ké, na pá haawa
nəəsi isu pa taŋuyu teu tə.

24 Ma muɣɔlayana-weɣe, ile paa tuyuna.

Pəyele paa pəsəyi na pá wakəli ma isentaa hetuyu.

25 Maa kena pa nyuyu tu,

na má hvləyi-weɣe mpaav ŋku paa təŋ tə,

na má we isu wulav ke i kpekəle yəlaa taa.

Ma heesaya laŋwakəlle nyəma laŋa.

30

Soopu təm kantəkaya nyəntu tətə

1 Mpyúyú Soopu tasaa si:

Ama nəənəə ile,

piya wonjiyina-m.

Paa nyaŋna ma kpatəlaya.

Pəyele pa caanaa taa tala si,

má tu-weɣe hasi nsi si feŋiyi ma kaləkəŋ tə si taa.

2 Pepeɣe pa toŋ waasəyi?

Ani pa kaa tu pəsi na pá kpatəli.

3 Nyəŋəsi, na laŋuyu pu-we,

na pá te taasi, na pá seeki lona nna pə kpiisa

too ləŋ na a wulaa tə, a taa.

4 Pa kpesəyi tuusi hatu ke hotisi kila.

Pa təŋnaya nté pa te tiikasɪ nasəli si lila.

5 Pa təŋnəyi-weɣe yəlaa taa,

na kokoole, isu ŋmulaa.

6 Pa təcayale nté tətəka səsəna kutemɪŋ tɛɛ,

na pɛɛ tɛɛ, na kukpaməŋ pəŋŋ taa.

7 Səwa hotisi tɛɛ ké pa mawa tətɪm tətɪm,

na yəlaa nukɪ pa wula.

8 Pa ké tətələtaa, na nyəŋ feinaa,

na pá tǝǝnǝǝǝǝ-wǝǝǝ tǝtǝ taa.

⁹ Nǝǝnǝǝ maǝa pa cakǝna, na pá yookina-m yontu.

¹⁰ Pa taa kraakǝna-m na pá haaki-m siǝǝle,
halǝ pá tǝǝki-m ntayama.

¹¹ Iso pasa-m na í mǝǝǝna-m atǝ.

Ilena pá kpisi pa ti krau, na pá nyǝnǝǝǝǝ-m yem.

¹² Ma ntǝǝǝǝ tǝǝ kǝ pa kulǝǝǝ.

Pa tǝǝǝ-m katǝsi si pá pǝti-m na pá pǝǝkǝǝǝ
mpaau si pá hiki-m na pá wakǝǝǝ-m.

¹³ Pa tǝka ma mpaau na pá lǝki
ma wakǝǝǝǝǝ. Nǝǝǝǝ u sǝǝǝna-wǝ.

¹⁴ Pa tapara isu pǝǝǝǝǝ sǝsǝǝǝ kǝ pa suǝnaa,
na pá kǝǝǝǝǝǝǝ tǝmaǝa tampana tǝǝ.

¹⁵ Sǝǝǝǝǝ kǝraaki-m kǝ na pá kǝǝǝǝǝǝ
ma teeli isu heelim.

Ma nyǝǝǝǝ yaru ná salaa, isu isǝǝǝǝǝǝǝ.

¹⁶ Nǝǝnǝǝǝ ma weesuyu caaki luw kǝ,
ma wǝ wahala kǝǝǝǝǝǝ taa.

¹⁷ Pǝ sǝǝǝǝǝǝ ma muwa taa kǝ,
paa ahoǝ máá hǝǝǝǝǝǝ wǝsasi.

¹⁸ Iso kra ma toko taa na toma,
na í lǝla ma cara luǝǝ tǝǝ.

¹⁹ I lǝǝǝ-m afǝla taa.

Ma pǝsa tǝǝǝma na muǝǝǝǝ.

²⁰ Iso ma yaaki-ǝ, nn saǝǝ cǝǝ.

Pǝǝǝǝ n sǝǝǝ ma kǝǝǝǝǝ taa,
nn tu nyǝnǝǝǝǝǝ-m.

²¹ N tǝǝǝ-m kǝnyǝǝǝ na pǝtǝǝtǝǝǝ fǝǝ,

n cəəsəyi-m na nyá toŋ.

22 N yelaa na heelim səsəəm kpaɣa-m.
N yelaa na ma seliyi kacuculaya səsaya taa.

23 Ma nyəmə teu si səm teɣe ń pukina-m.
Weesiŋ nyəma təpote nté.

24 Ye yulɔ caaki lepu, u tekəyi niŋ?
Wei ɪ we wahala taa tə,
u wiiki na í yaa si pá səna-i?

25 Ma wiikaɣa wahala nyəma təw ké,
na má wɛna kunyɔntɔnaa pətətəle.

26 Təcaɣanav, na nyaaləm ke maa taŋaa.
Ilena səkrɛtɔyɔ na wahala náá maɣana-m.

27 Wahala kuyeyɛŋ tutuyɔ-m ké,
na ma laakali pəsəyi kutamsa.

28 Ye ma təŋ səkrɛtɔyɔ, nəɣɔɔ u heesəyi ma lanɛ.
Ye ma səŋa samaa taa wula ké.

29 Ma pəsa ɪsu taale hasi taapalɔ ké,
yaa taataanaa camna.

30 Ma tənɔyɔ piliyi ké,
na kó litiyi. Pə sáləyi ma mɔwa taa, na á wɔləyi.

31 Ma saŋku pəsa səm nyəŋ ké,
na ma həlaya náá hələyi səm yontu.

31

Soopu kantakaya nyəntv tətə

1 Ma su ma təyi nəɣɔ na tuunav si,
má taa nyəni pɛelɔ nəɣɔɔ na má nyuli-i.

2 Ye pə taɣa mpɔ, ma feina kpancoou,
yaa ma paa nyəm napəli.

Maa taŋ si Toma təna tu í tilina-m na isətaa?

³ Kutakeesəŋ ke pə wakələyi,
na wahala náá mayana wakəllaa.

⁴ Iso nyəmə ma mpaan na ma təntə təna.

⁵ Ma ta tə mpaav kvooluɣu taa.

Pəyele ma ta la acilayatu natəli.

⁶ Iso mayasi-m na nyá mayasəlaya kusiɣisaya.

N ká ná si ma ta wakəli tiili.

⁷ Ye ma yela mpaav kusiɣisuɣu,
yaa ma ise yelaa na má nyuli ma lotu taa,
na má pilisi ma ti na isayatu natəli.

⁸ Ile nəɣəlv í təɣə ma kəhaləm
na pá kpesi mpi ma səwa tə.

⁹ Ye ma nyula ləlv əlv,

yaa ma tu cəŋa əlv ke ma təɣəntəle nənəɣə tɛɛ.

¹⁰ Ile ma nyəŋ í pəsi nəɣəlv təmle tu,
na paa apəlv wei í lana-i isəna i caaki tə.

¹¹ Pə taya pəlv,

mpu inɪ pə ké acaalətv səsəəntv ké.

Pə wɛɛ si paa hʉlv wei, í hə pə latv ŋkraŋɣu.

¹² Ye isu maa lapa mpu ma isayatu ka pəsa kəkə ké
na ká nyaya ma wɛnav təna.

¹³ Ye isu ma nyəna ma təmle tu apəlv yaa

əlvnyəŋ ke yem ké hʉle taa, na má tá ha-i tampana.

¹⁴ Ile waatu wei Iso ká kəw feŋuɣu na í pəəsi-m tə,
wentiɣi maa cə?

¹⁵ Mpi tə, Iso kəlvəm wei inɪ
i lapa-m ma too lotu taa tə,
inɪ i lapəna pɛle tətə.

16 Ma ta pe acamaa ke mpi pa nyuləyi tə.
Pəyele ma ta yele na leelu ise nyəh.

17 Ma ta təyətə ma mütija
ke ma tike na má pé sulav.

18 Hatoo ma pəcaatv ke ma na sulav tə puwa,
isu yulv na ɪ caa.
Ma paasəyəna leelu ke too ɪ həv tɛɛ ké.

19 Ye ma nawa nəyəlv na í cəəki,
na í feina wontu,
yaa konyəntv laŋa kutakvəv,

20 ma haaki-ɪ ma heeŋ hūntv kunti ké,
na í takɪ na pə haŋɪ-ɪ na í sɛɛ-m.

21 Ye isu təm hūvlaa sənə-m
na má nyaasi sulav nəyəlv,

22 ɪle pə kpeesi ma ŋkpaləŋa
ke ma asəŋkpeku təə, na ká pɛli ma ŋkuluŋa taa.

23 Mpi tə, ma nyaŋna Iso mpusi ké,
maa pəsəyi na ma səŋ.
Ma feina ma təyi Iso səsəəntv kiŋ.

24 Ma ta tv ma naani ke wɔla təə.
Pəyele ma ta pɛti ma təyi liyitee nyəyəlvəv.

25 Pə taya ma wɛnav səsəəm
yaa mpi ma hikaa təyə ma tv naani.

26 Ye ma nawa ilim na pə nyaaləm teu,
na má nyəni ɪsətv, na ɪlé ɪ tɛɛkəna ɪ caŋəm.

27 Pə puɣusi-m ma lotu taa
na má nyəni-wɛ, ɪsu Iso, yaa má sɛɛ-wɛ.

28 Ye ma lapa mpv, pə ké ɪsəyatv səsəəntv ké,
pə muna hūvlaa í tv-m saləka.
Mpi tə, ma lu Iso waaləyi.

29 Ma lan̄le ta heena ma kolontu wahala.
Pəyele ma ta ηmaaləna ι konyəntəyale nte tə maγana-
ι tə.

30 Ma ta tisi si ma nsəmlə í sələmi
ma kolontu in̄i ι səm na t́ə pənti.

31 Ma təyaya nyəma yəyətəyi si
nəyəlv fei wei ι ta təyə ma tɛyɛ nantv na í nyəyəsɪ tə.

32 Mvəlv u həntəyi awalí ké ma tɛ.
Ma tvləyi ma nənəyə ke mpatəntv ké.

33 Ma ta ηmesi ma kawalaya, isu lɛlaa lakvyv tə.
Yaa má kisi ma tasəkəle tisuyv.

34 Ma ta nyana samaa, yaa yəlaa kvtyyv
na má su na má yele nənəyə ke təhnav.

35 Hai, awe hikiyi-m wei ι ká nuna-m tə?
Ma kantəkaya kvtyəyətvtv ntə.

Toma təna tv í cə-m na í hvl-m nti
ma kolontu ηmaawa ma təə tə.

36 Maa te ma nyvyv ke ma kolontu kvhman̄maatv
ntəyi,

isv ntenuyv, na má layalı-təyi ma asəh̄kpekɪn̄ təə.

37 Maa heeli Isə ké ma kvlapəle təna tvm
na má polo ι kɪn̄ təkaa, isv awulumpu.

38 Ye ma taale wiiki si ṕə lɛɛti-m
na tə taa awasa pələyi isəlv̄m.

39 Ye ma təyə a kvlv̄lv̄m ke faalaa,
na má muyuli a nyəma kvpəma.

40 Iɛ ma kv̄tutuum í yele nyəv,
na səwa na nyvtv isayatv lɛɛti.

Soopu kvtyəyətvtv tənaya ntə.

ILIHU KUYƏYƏTUTU

(Titite 32-37)

32

¹ Μρύγύ Ulfasi na Pilita na Sofaa, pa yela Soopu ke caw ke timpi i nyənəyi i təyi yulu kupaŋ tə.

² Ntəna pääná haŋ Ulihu, wei i ké Pusi kpekəle tɔ Lam lɔlɔyɔ tɔ Palakeli pəyalɔ tə. Mpi tə, Soopu təŋ si ləo nyənəyi inəyi siyisilu.

³ Pə kaasi i taa haŋna i taapalaa tooso ké. Mpi pə təw pa ta pəsi na pá cə Soopu ke natəli tə. Paa na mpɔ, pa kú i təm.

⁴ Ulihu ka kəna i taapalaa taa səkpəlu. Pə təw ké i suma na pə təkəna-i yəɣətaya.

⁵ I kəma na í ná si apalaa tooso inɔ i laŋa kucəcəw, ɔlɛna pääná haŋ-i səsəm.

Ulihu hɔləyi i kucəcəw kɔtoluyɔ

⁶ Μρύγύ Ulihu təma si:

Meɣe səsaa

na maɣa pəyaya təɣə ma selaya si,
má taa hɔli-meɣe ma nyəm tɔ səsəntɔ.

⁷ Kəkpatəlaa na mpa pa pusi təwəw tə,
mpɛɣe pə wɛɛ si pá sɛɣɛsi ləmaɣasɛɛ təm.

⁸ Təm tampana təw, feesuɣu ŋku kɔ ké
Toma təna tɔ nyəŋkɔ tə, ŋkɔ kɔ wɛna yulu taa
na kú haaki-i nyəm.

⁹ Pə taya pusi paɣale tɔɣɔna yulu ke ləmaɣasɛɛ.
Pəyele pə taya kəkpatəlaa tike nyəmna kusiɣisim.

¹⁰ Pə təw ké ma təŋ si, í ke ŋkraŋŋ
na má tətə, má kilisi-meɣe ma nyəm təm.

¹¹ Má kema ŋkraŋyɔyɔ ke mə ləmaɣasɛɛ taa,

ile maata tanaa ké si,
mā kyōyōtutu í te.

Halēna í te mā tōm māyasuyū ke teu ke hatoo mā lotu
taa.

12 Ma nu mā tōm ke teu ké.

Ama nōyōlv ta kēli Soopu na tōm.

Pāyele nōyōlv ta pāsī na í cō Soopu kyōyōtutu.

13 I taa tō si:

Tō hika lōmāyasee.

Iso tike ka kēlēna-i, pō taya ylv.

14 Pō taya māya Soopu yōyōtaa,

ile ma kaa cō-i mā kyōyōtutu.

15 Sōyōntu kpa-me, í lanā kyōyōtutu,
u tasōyi cōv.

16 Maata tanaa ké isu í ká yōyōti.

Ama í suma yem na í kpisi cōv.

17 Ile maata cō na mā huli-meyē

nti ma hōvki tō.

18 Tōm su ma lotu ké,
na feesuyū caalōyi-m si mā yōyōti.

19 Tōm kpaaki ma taa, isu pa suukuyū svlōm ke
pō hulun kōfan taa, na pō caa pō yasī-i tō.

20 Maata kuli ma nōyō ké, na mā yōyōti,
na mā cō, ilēna pōcō pō hēēna-m.

21 Ma kaa seēna nōyōlv tōv,
yaa mā cesī mā taa nōyōlv.

22 Pō taya pōlv, ma ta nyi cesuyū.

Ye ma tu lapa mpv,

ma ηmalv ká kōli-m lōη ké.

33

Ilihu kuyəətutu tətə

- ¹ Μρύγύ Ilihu tasaa si:
 Pəneente Soopu ke ηκραηη, na í nu ma kuyəətutu.
- ² Nəənəə ma kuliyi ma nəγə,
 na ma nsəmle yəγəti.
- ³ Hatoo ma lotu taa siγisuyu təm ke maa yəγəti.
 Tampana siγisiyi tike ke ma nəγə ká yəγəti.
- ⁴ Iso Toma təna tu feesuyu ηmana-m,
 na kó haaki-m weesuyu.
- ⁵ Ye n pəsəyi n cə-m,
 tayani nyá ti na má na-η tə suli.
- ⁶ Iso nyənəyi ma na-η ké kuləm ké,
 cuyu tətəγə pa ηmana má.
- ⁷ Mpu tə, taa nu ma səγəntu na pə liyiti-η
 na ma səsəəntu kəli-η.
- ⁸ Soopu yəγəta ma ηκραηη taa,
 na má nu ι nəγə si:
- ⁹ Ma we tənəηη ké, ma ta la kawalaya,
 yaa isayatu natəli ke paa pəcə.
- ¹⁰ Paa na mpv, Iso hikiyi timpi ι ká kaləna-m
 na í nyəni-m ι kolontu tə.
- ¹¹ I kaγətəyi-m na í feñiyi
 ma tənte təna taa.
- ¹² Soopu, í feina tampana.
 Mpi tə, Iso kəla yulv təcayacaya ké.
- ¹³ Pepe təə ké n caa n yoonə Iso?
 Mpi tə, yulv u pəsəyi na í cə ι kuyəətutu təna.
- ¹⁴ Wulee Iso yəγətəγəna yaasi ləlv ké.

Ulena wulee í yəgətəna lelv.
 Paa na mpu yəlaa u laki laakali.
 15 Waatu wei yəlaa həntəyi ahoó,
 na pá too isu pa səpa təgə
 Iso yəgətəgəna-weyə pa tooseenaa taa.

16 I lukí pa təə na səgəntu kpa-we,
 na í yəgətəgəna-weyə pa nkpaŋŋ taa.
 17 Ulena í kee yulv ke í kulaputu taa,
 na í su tənaya ke yulv kalampaani.
 18 M'póyú í waasəyi yəlaa ke səm taa,
 na í yaki-weyə nyəmə nəgə taa.

19 Iso kpaaləyi yulv na wusasi nsi
 si husa-i na í luki í tənuyv taa ké kutamsa təgə.
 20 Ulena mutv lu-i luyv,
 na pá kpeŋna təgənaya ŋka í səəla teu tə.
 21 Ulena í té taasí ke katatəlaya,
 na í yele nyuyv tike.
 22 Waatu iní í we pəlaav nəgə təə ké təcomlaa,
 na í weesuyv ke səm niŋ taa.

23 Ama ye isətaa tillaa iyaya taa kuləm
 wei í səŋna yəlaa, na í hvləyi yulv ke
 í kulapəle tə, í we í kin,
 24 isətaa tillu iní í wii yulv iní í pətətəle,
 na í sələmi Iso si:
 Yari-i. Taa yele na í tii pəlaav taa.
 Ma hika mpi maa layasəna í weesuyv tə.

25 Ulena yulv iní í tənuyv məli kv wule taa,
 na í pəsi isu í ifepile waatu.
 26 Ulena í sələmi Iso, na Iso nu na í ná í teu

na lan̄hul̄um̄le, ɫena Iso náá ha-ɪ ɪ tampana.

27 ɫena í yooki yontu ke yəlaa kin̄ si:
Maa pəntaa ké na má wakəli tampana.
ɫe pa ta lana-m isu pə mən̄aa tə.

28 Iso yapa ma ləsaɣa si ká taa s̄u
pəlaav taa. Maa tasa nyaaləm ke nav tətə.

29 Pə tənaya m̄p̄yó Iso laki yulu
ke təm naale, hal̄i pə polo təm tooso.

30 ɫena í ləsi-ɪ pəlaav taa, na í yele na weesuyu
nyóma nyaaləm na ɪ tətə.

31 Soopu, pə wee si n̄ nuuna-m ké.
Ke nkraŋŋ na má yəɣəti.

32 Ye n wena nəɣə ŋka n ká cəna tə,
n yəɣəti, maa ha-ŋ tampana.

33 Ye n feina natəli ɫe n su,
na n̄ nu na má huli-ŋ ləmayasɛɛ təm.

34

Ulihu kalənav ke Soopu

1 M̄p̄yó Ulihu tasa yəɣətuyu si:

2 Ləmayasɛɛ nyóma me,
í nu ma kuyəɣətətə,
nyəntaa me í ke nkraŋŋ.

3 Pə taɣa pul̄v, nkraŋuȳu nukəna təmnaa,
isu nsəm̄le nukuȳu təɣənaya leleŋ tə.

4 Tó ləsi tá təɣi mpi pə siɣisaa tə.
Tó cəkəna tá taa ké mpi pə we teu tə.

5 Soopu si:

Ma siyisaa ké. Ama Iso pɛɛɛ-m tampana.

⁶ Paa na ma tampana tɛɛɛɛ tɔ,
pa nyɛɛɛɛ-m pɔpɔtɔ ké.
Ani ma ta pɛɛɛɛ.
Pɛɛɛɛ ma hiɛ fɛi waav.

⁷ Yɛɛɛɛ nɔɔɔɔ i fɛi isɛ Soopu
na í nyɛɛɛɛ kɔtɔɔɔ kɛ lɔm tɛɛɛ.

⁸ Na í tɔɔ mpa paa tɛɛɛɛ siyisɛɛ tɔ
pa kɛkɛɛ taa, na í na asayaa pɔ kaaki mpaav.

⁹ Halɛna í tɔɔ si paa yɛɛɛɛ caa si
í wɛɛ Iso ké teu,
weyɛ i waaki pɔ taa.

¹⁰ Lɛmaysɛɛ nyɛma mɛ í nu ma tɔm
Iso u laki kawalaya.

Pɛɛɛɛ Toma tɛna tɔ u laki mpi pɔ ta siyisi tɔ.

¹¹ Mpi yɛɛɛɛ lapa tɔɔɔ i lɛɛɛɛɛɛ.
I fɛɛɛɛɛ paa wei ké isɛna pɔ mɔnaa tɔɔɔ.

¹² Aai yoo, tampana tɔɔ, Iso u laki isayatu.
Toma tɛna tɔ inɛ u wakɛɛɛɛ siyisɛɛɛɛ.

¹³ Ye pu wɛ mpu,
awɛ ɛɛɛɛɛɛ-tɛ tɛ tɔ si í paasɛna-tɛ?
Yaa awɛ tɔ-tɛ si í paasɛna antulinɛ tɛna?

¹⁴ Ye Iso ka huɔkaɛɛ i tɛ tɔm tike,
i ka mu i feesiɛ kɛ yɛɛɛɛ kiɛɛ.

¹⁵ Tɔfɔ weesɛɛɛ nyɛm tɛna ka sɛpa
tɔm kɔlɔm tɔɔ ké, na yɛɛɛɛ pɛɛ tɛ tɔ.

¹⁶ Soopu ye n wɛna layatu,
kɛ ɛkpaɛɛ na í nu ma tɔm.

¹⁷ Wei i ké siyisɛɛɛɛ kolontu tɔ,

ι κά pəsi na ί təkί tetu na?

Πε ιsənaya nyá mayasəyi si

ń kv Siyisilu Toη tu təm?

18 I tike ι wenna mpaaυ si,

ί yaa awulaa səsaa si asayaa na awulumpiya si
wakəllaa.

19 Iso u fayasəyi awulumpiya.

Pəyele u paasəyənə liyitee nyəma,

na pə kəli konyəntənaa.

Mpi tə, pa tənə pa ké ι niη kulapəm ké.

20 Səsaa səki ké na pə saaləyi,

ahoo taa ké pa səki kprakpaa.

Pəyele pa kpesəyi ηmakəllu ké təheε.

21 Iso nyənəyi yulu mpaaη tənaya,

na ί naaki ι tənte.

22 Səkpətuyu yaa atətəle natəli tə fei

nte tə taa asayaa pəsəyi na pá ηmeli tə.

23 Iso paa feina si ί paasəna yulu

na pə leeli na pəcó ί yaa-ι huυle.

24 Paa ι ta feη toηtənaa, ι wakələyi-wεyε,

na ί leeti pa lona taa ké kufama.

25 Mpi tə, ι nyəmá pa kulapəle ké.

Ahoo ke ι kvsəyi-wε na ί tələki-wε.

26 Na ί maki-wε isu asayaa,

na yəlaa naaki.

27 Pə taya pulu, pa kisa-ι ké,

pa ta pəsi na pá cəkəna ι mpaaη.

28 Pa lapa na konyəntənaa

na wahala nyəma wii na Iso náá nu.

29 Ye Iso hawa nəyəluyu heεsuyu

awe ká ku puntu tǝm?

Ye ı taka ı isentǝǝ, awe na-ı?

Ini ı feñiyina piitimnaa na yǝlaa pa tǝǝ.

³⁰ I laki mǝpǝyú sı isayav ı taa tǝyǝ kawulaya
na ı pǝsı isı katǝka ke yǝlaa.

³¹ Ye puntu heela Isǝ sı:

Pu tusa-m ké,

ma kaa tasa isayatu ke lapu.

³² Ma pǝntaa ké, ıle Isǝ seysesı-m.

Ma lapa mpi pǝ ta sıyısı tǝyǝ, ıle ma kaa leli.

³³ Isı Soopu, n kisuyu

ntı Isǝ suwa tǝ.

Mpu tǝ, n mayasǝyi sı pǝ wee sı

Isǝ ı tu puntu ke salǝka?

Timpi pǝ wee sı nyá mayasǝyǝna na

ń siki pǝ taya nǝyǝlv tǝ,

huli-tuyv nyá nyǝm.

³⁴ Ama yǝlaa mpa pa wǝna huwee tǝ,

na lǝmayasǝe nyǝma tǝna, mpa pa nukı

ma tǝm tǝ paa heeli-m sı:

³⁵ Soopu yǝyǝtǝyi ké, ı ta nyı pulv,

yaa ı feina lǝmayasǝe.

³⁶ Soopu mayasuyv ı taa su tǝnaya.

Mpi tǝ, ı tǝm kucǝcǝtu we ké isı

yǝlaa mpa pa ta sıyısı tǝ.

³⁷ Pǝ taya pulv,

ı kulǝyi Isǝ tǝǝ, na pǝ sǝǝsǝyi ı isayatu tǝǝ.

Halı ı ká teesǝna sika tuyv ké tá taa.

35

Ilihu kvuyǝyǝtvtv tǝtǝ

¹ Μπόγύ Ulihu tasaa si:

² Soopu, n pəsəyi na n ha nyá təyi tampana
na n yəyətɪ nyá siyisuyu təm ke Iso kin na sika fei?

³ Mpi tə, n tasaa si:

Ye ma pəntaa yaa ma ta pəntɪ pepeye ma waaki?

⁴ Maa krentɪ nyá na nyá taapalaa na má cə-mε.

⁵ Nyəni isətənyu, na n paasəna isənmuntu,
tə kəla-ŋ kəŋkoluməŋ.

⁶ Ye n lapa isayatu, weye pə wakələyi Iso?

Yaa n kula ɪ təw kə təm payale,

pu tokiyina ílé.

⁷ Ye n təŋəyi tampana,

ilε pepeyele n hawa Iso?

Yaa weye Iso muyi nyá niŋ taa?

⁸ Yulu isu nyaga isayatu wakələyi,

na siyisuyu waasi nyá təyəntəle.

⁹ Ye isu ŋmakəllaa kəla təw, yəlaa makɪ kapusi ké.

Ye musəŋtunaa kəla payale,

ilε yəlaa yaa si pá waasi-wε.

¹⁰ Ama pa taa nəyəlɪ u pəsəyi Iso wei ɪ lapa-ɪ,

na í tuyi yəlaa taa kə laŋhəlmle yontu

na pá yooki ahoo tə si: N wε le?

¹¹ Inɪ ɪ seyeəyənə-tɪ, na pə kəli taale wontu.

Pəyele ɪ tasəyi-tuyɪ ləmayasεε na pə kəli sumasi.

¹² Pa yaawa Iso, na í kisi cəw

ke asayaa kalampaani təw.

¹³ Pəpətu fei leleŋ,

pa koo yem kə Iso u nukɪ.

Toma tənə tu u paasəyənə.

14 Paa Soopu n təŋ si nn nukɪ lɔ təŋ tɔ
 lɔ nyəma nyá təm tənaya, nyaa kenɲa-ɪ.
 15 ɪ tɔyɪ saləka na rááná.
 Pəyele ɪ paasəyənə yəlaa isayatu.
 ɪlɛ pə taya si ɪ naaki.

16 Soopu nyá nəyɔ taa təm wɛ yem ké,
 na ń lɛləsəyɪ təm nti tɔ taa fɛɪ layatu tɔ.

36

Ulihu nyəntv tətɔ

1 Ḿpóyó Ulihu tasaa tətɔ si:

2 Soopu, səŋ pəcɔ na má seyeɪ-ŋ.
 Mpi tɔ, ma ta yəyɔtɪ lɔ nyəntv tənə.
 3 Hatoo poolunj ke maa hiki ma nyəm
 mpi maa hana ma ŋmalv ke tampana tɔ.
 4 Tampana ma kuyəyɔtɔtɔ taa fɛɪ pəpətv.
 Ma wei ma yəyɔtəyənə-ŋ isəntɔ tɔ,
 ma wɛna naani ké ma nyəmtv tɔɔ ké.

5 lɔ ké pəsəlv ké, ɪlɛ ɪ lɔɔki tampana təŋlv.
 ɪ layatu toma tɔɔ ké ɪ wɛna pəsuyv ŋkv.

6 ɪ yeki isayav na ɪ weesuyv.
 Ama ɪ siyisiyi konyəntvnaa təm.

7 ɪ yeki siyisilaa ké nyənvuyv.

Halɪ ɪ cayasəyɪ-wɛyɛ awulaa kumlee tɔɔ ké,
 na ɪ kusəyɪ pa nyəŋj ke tam tɔɔ.

8 lɔ tɔyɪ asayaa ke alukpala ké na wahala təkɪ-wɛ.

9 ɪ huləyɪ-wɛyɛ pa təma, na pa kawalaya.

Ke waatv wei pa lakɪ kalampaanɪ tɔ.

10 lɔ yeki na pá nukɪ kukpaalətv

ke pa ηkpaηη taa, na í τυγι-we si
pá cələ mpi pə tá siyisi tə.

11 Ye pa kema ηkpaηη na pá peti pa təyi
Isə, ile pə caγana-we na pá nu lelen ke
pa weesuγu kuyeeη na pə piisi taa.

12 Ye pa kisa nuw,

ile ηmantaaγa sə-we na pá sí pa nyəm lanuγu təw.

13 Yəlaa asaγaa ha pa təyi páána taa ké.

Paa wiikina Isə si í waasi-weye
saa wei i τυγι-weye alukpala tə.

14 Pa səkəna pa ifepile

na pə səəsəyi-weye wasaηkalənaa*fa* təw. ^a apalaa
na alaa mpa pa laaki tuη na pa laki pə
wasanηkalətu təwə.

15 Ama Isə yaki wahala tu, na i wahala ké,
iləna í kpaali-i na i wusasi.

16 Waatu nəγəlv Isə ka ləsa-η wahala taa ké,
na í si-η timpi pi caγana-η na η wee nyá ti təw
na η təkí təγənasí kupaηpansi tə.

17 Ama ye n huuki nyá huule isi asaγaa nyənte,
ile huule na pə ηkpaηuγu həm ká kpa-η ké.

18 Taa yele na páána susi-η Isə wona taa,
na η puγusi nyá ti si n ká ya Isə na kuhav səəsəw.

19 Nyá kakiisaγa, yaa paa nyá ton səəsəη
ta tala si pə ləsi-η lanwakəlle taa.

20 Taa ηmakəli muvlaa na η leeti
pa lona taa ké nyá ləlvu nyéma.

21 La laakali, taa keesəna isayatu təw.

Pə maγamaγa pə təw ké n we wahala taa.

^a 36:14 *wasanηkalənaa*: Wasanηkalətu nti tə teləsa cəne tə. Hepəla taa
ile pə ké

Isə səsəəntv

22 Isə hvləyi i səsəəntv na i toŋ taa ké.

Nəyolv ta nyi seyeşuyv isu inı.

23 Awe hvləna-i mpraav ŋku i ka təŋ tə,

na awe ká mana i lanje taa,

na í heeli-i sı: N lapa mpi pə tá sıyisi tə?

24 Təəsi na ní sa i təma nna yəlaa saŋ

pa yontunaa taa, na pá puyvləyi-ye tə.

25 Yəlaa təna loosiyi-yeşe pooluŋ ké

na pá nyəŋəyi-yeşe teu.

26 Isə təəwa katatəlaya ké

na pə tee ta nyəmtv təə.

I pusı fei kalovv.

27 Inı i cosiyina lvm na í yelev

na heelim nyəə-wı,

na í pəsi-wəyi teu.

28 İlena isəŋməntv náá yelev na tev nu yəlaa təə.

29 Awe nyəŋna isəŋməntv tənte,

na tev hola ke isətənyv taa?

30 Inı i keeləyəna i nyaaləm təə

na pə ná na pə cəəna-i.

İlena í tayanı takovv ke teŋkunaə lumanj təə.

31 Yaasinaə mpeşe i hvokəna yəlaa

na í celəyi-wəşe təyənaya ke tuutuuma.

32 I kprakəyi tev cala ke i niŋ taa ké,

na í ləyə-i timpi i caaki tə.

33 Tev hola ke i hvələyəna sı kv kəŋ,

na kaləkəŋ mayamağa nukı kv taŋ.

37

¹ Ma lanje cepəna tevu ŋkuvu katatəlaya ké,
haləna ma lanje lu tə lonte taa.

² I ke ŋkraŋŋ na í nu Iso nəɔ təŋ.
I welisi teu na í nu i nəɔ yuŋ.

³ Isətənuvu təna taa ké i nəɔ nukɪ.
Uena í yelee na tevu ŋmeləsi,
na pə tala tetu tənasi.

⁴ Pəle pə waali, uena tevu holi na Iso nəɔ nu.
Ue i ta tasa tevu ŋmeləsvu səŋsvu ke waatu inu.

⁵ Isəna Iso yəɔtəyəna i nəɔ tə,
pə teu we səyontu.

Təma səsəna wena tə ta nyi təɔ i laki.

⁶ Inu i təŋna si tevu təmpɛɛ kraakpraacav*fa*

í nu tetu təɔ. Uena í tə tevu si
kule kó nu na pə kreŋna tevu səsəɔ. ^a təmpɛɛ
kraakpraacav. Pə we teitei ké isu kraakpraacav
na pə huluma mpv. Ue təmpiisi hotiyina na pə
kaaki ateye huwa.

⁷ Inu i səŋsəyəna yəlaa təna təma.

Uena pá cekəna si inu i ŋmana-we.

⁸ Taale wontu mayamaɔ ná svuki tə təcəsəle ké,
na tə svuki tə tana taa na tə ŋmeləyi.

⁹ Kacuculaya ná lukəna ilim ntəyən ké,
na watu náá luna pə mpətəŋ.

¹⁰ Ye Iso í feesa lum təɔ, pə kii ké isu təmpələɛ.

¹¹ I hayasəyi nikaya ke ŋmuntv taa ké.

Uena tevu ŋmeləsəyi ŋmuntv nti tə taa.

^a 37:6 tevu təmpɛɛ kraakpraacav: Mpi pa yaana nasaala taa si (nɛɛsi)
təyə tə teləsaa si tevu

12 Ini i yekina na isənmuntv cəəki na tə laki
pə təna mpi i tu-ti təyə tetv təə.

13 Tev ŋkuyv Iso həŋna i tetv ŋkraŋuyv.
Kuləmuyv ŋkuyv i lakəna-təyi kuranv.

14 Soopu, ke ŋkraŋuyv ke təm tənə tə taa
na ŋ welisi na ŋ cekəna Iso təma səsəəna.

15 N nyəmə isəna Iso laki i təma anı,
na isəna i tisiyi calanaa na isənmuntv taa tə?

16 N cekəna isəna isənmuntv səŋa teitei tə?
Pə ké Iso wei i ké nyəntv mayamaya tə i təmlə ké.

17 Isənaɣa pə lapa na ye ilim
mpətəŋ heelim kuhanəm makı tetv təə,
n nukı hanaya ke nyá wontu taa?

18 N pəsəyi na ŋ la isənmuntv ke isətəa
na tə wəe toŋ isu nyəyəluyv tiŋ?

19 Soopu huli-tuyv nti

tu heeli Iso tə.

Ue tu tasəyi

natələyi yəyətuyv ke tá kaanyəmtv təə.

20 Maa pəsəyi na ma kéésəná Iso təə

ké saa wei ma yəyətəyənə-i tə.

Pə fei si má heeli-i na pəcó í cekəna.

21 Ye pə keesaa na ŋmuntv takı nyaaləm təə,
pu tasəyi nav.

Pə waali, ɫəna heelim má, na pə keeli pə təə.

22 Ilim ntəyən təə ké nyaaləm lukəna

na pə wə isu wula. Iso teu mpi

pə cəəna-i tə, pə wə səyəntv.

23 Tu pəsəyi na tə kpətəna Toma tənə tv səsə,
na tampana təŋlv inı, i ké siyisuyv tó ké.

li muɣuliɣi nɔɣɔlv.

²⁴ Pə tɔɔ ké pə wɛɛ si, yɔlaa í nyana-i.

Ama i paa feina mpa pa yaa pa tɔyi ləmaɣasɛɛ nyǎma
tɔ.

TACAA ISO KUYƆƆTUTU

(Titite 38:1–42:6)

38

¹ Ḿpɔ́yú Tacaa cɔwa Soopu ke kacuculaya taa si:

² Aweɣele pɔntu wei inɪ i kəŋna səkrɛtuyɔ
ke nti ma suwa na má laki tɔ tə taa,
na tɔmnaa mpa pa feina huwɛɛ tɔ?

³ Tɔv, tɔki nyá ti isu apalv.
Maa pɔɔsi-ŋ tɔm na ń cɔ-m.

Isɔ ké antulinya taa nyəm mpi pu yɔɣɔtɔyi tɔ pə tv

⁴ Leɣe n ka we waatu wei ma sukaya
antulinya kite tɔ.

Ye n nyəmá tampana n cɔ-m.

⁵ Awe puwa antulinya inɪ i tənasi?
N nyəmá pɔntu na?

Yaa awe maɣasəna-i na ŋmənaya?

⁶ Awe caaləna kite tɛɛ pələ ke suw?

Yaa pepe tɔɔ ké kite ńté tə səŋaa?

⁷ Waatu inəɣi tanaŋ isɔtulŋasɪ yookaya yontu,
na isɔtaa yɔlaa náa wilitiyina lanɣulɔmlɛ.

⁸ Awe təkə teŋku lɔm na kampɔnaa

ke saa wei pə lu tɛtv tɛɛ na pə ŋmaa tɔ?

⁹ Waatu wei ma suu-wəɣi isəŋmɔntu ke toko,
na má takɪ-wəɣi ihunte tɔ.

¹⁰ Na má pu-wəɣi tənaya,
na má tv kutəkuyɔ na kɔkaləsuyɔ.

11 Na má huli-wi si pé səŋ təna, pé taa tuusi,
tənaŋa pé hola kalampaani ká suna.

12 Too n wɛv tɔ, n tɛma tanan̄ ke ŋmakəlvɔv,
yaa n̄ huli tefemle ke tə lonte na?

13 Yaa tefemle n̄té tə kpa tɛv ntompee
na tɔ ciyiti asayaa ke teu na?

14 Ilena tɛv layasi wɛɛv ɪsu
pa yvsvɔv cvɔv tɔv tɔ,
na pé təna pé wɛɛ kacəka ɪsu pvsvɔv tɔv?

15 Tefemle nyaaləm kəŋ,
ilena asayaa kvlapvɔv fiyini na pé pɛli pa niŋ.

16 Too tɔ, n tɛma tɛŋku taa ké tiuu
haləna n̄ tala ɪ sɛɛlaa taa?

Yaa n cəwə ɪ lumaŋ səsəŋ taa?

17 Pa tɛma-ŋ səm nənəsi ke hvlvɔv na?

Yaa n nawa atɛtəle nənəsi?

18 Yaa n tɛma mayasvɔv ke tɛv waŋ təm na?

Ye n nyəmə pé tənəŋa mpv n kɛɛsi-m.

19 N nyəmə nyaaləm təcayale mpaav na?

Na leyɛ səkɛtvɔv ná wɛɛ?

20 N pəsəŋi na n̄ pona-wəŋi pé lonte taa.

Yaa n̄ tana-wəŋi timpi pé wɛɛ tɔ?

21 N nyəmə. Mpi tɔ,
waatv ɪni ɪ taa pa tɛma-ŋ hvlvɔv.

Pəcɔ nyá pvsi təwə.

22 N tɛma pote na n ná tɛv tɔmpɛɛ

na a kpaakpaacav təcayale na?

23 Lan̄wakəlle waatv, na yoou kvɛɛɛŋ tɔ
ké ma si-yɛɛɛ mpv.

24 N nyəmə mpaav ŋku nyaaləm təŋəyi tə?
 N nyəmə timpi təw ilim təlule
 heelim makəna tetu təw tə?

25 N nyəmə wei ɪ hɛɛwa tɛv kɛ kv mpaav tə?
 Na wei ɪ hɛɛ tɛv ŋmɛlɔsɔv
 na kv calanaa kɛ pa nyəŋku tə?

26 N nyəmə wei ɪ yeki na tɛv nukɪ
 wɔlaya tetu nti tə taa nɔvɔlv fɛi tə?
 Yaa wei ɪ kəŋna tɛv kɛ wɔlaya tetu nti tə taa yɔlaa fɛi
 tə?

27 Na wei ɪ yeki na lom haɣa wɔlaya tetu,
 na nyutu na kɔnyɔnyɔm mpi pə wɛ
 təlɛkɔlɛkv tə pə nyɔ tə təw tə?

28 Tɛv wɛna caa kɛ?
 Yaa awe lɔlɔxəna aŋkɔpələɛ?

29 Lom tɔmpɛɛ*fa* yaa cɔlv nyəna wɛna too kɛ? ^a
 na pə niyitaa tə tetvnaa mpa pa taa wɛ watu
 kɛ tɛu tə aŋkɔpələɛ mayamaya kiiki m̄pɔyɔ.

30 Mpi pə pəsəxəna pəvɔ lom ɪsu pələ,
 na pə kii tɛŋku təw nyəm təkpaŋasaŋ.

31 N pəsəyi na ń həkɔ ɪsɔtvɔŋasi*fa*
 nsi pa yaa si kantuyu na kv piya tə. Yaa ń hetɪ nsi
 pa yaa si haɣa na kpaɔa na yvɔlv tə. ^a

32 Nyá ləsəxəna tvɔlvmalvɔv kɛ kv waatu?
 Yaa n tiikiyi ɪsɔtvɔŋasi nsi
 pa yaa si ɪsɔtv ɪ si na má təvɔ təyaya tə?

33 N nyəmə kiin wei ɪsɔtvɔŋav təŋəyi tə?
 Na ɪsəna tetu wɛɛ na pə təŋ tə taa tə?

^a 38:29 *Lom tɔmpɛɛ*: Lom tɔmpɛɛ yaa cɔlv nyəna. ɪsu lom kiikuyu ɪsu pələ ^a 38:31 *ɪsɔtvɔŋasi*: ɪsɔtvɔŋasi wɛna paa ŋka na ka hətɛ kɛ.

34 Yaa n yəɣətəɣəna isəŋmuntv
na tev nu katatəlaya na?

35 Nyá yaakəna tev ŋmeləsvyv
na pə cəəkɪ-ŋ sɪ mpəɣələ,
na ń tiliyi-wi?

36 Awe tɔna ləmayasɛɛ kɛ hatoo yulv lotu taa?
Na awe tɔna layatv kɛ ləmayasɛɛ taa*fa*? ^a nuw
wɛ katɛ kɛ, lɛlaa ná huɔkɪ sɪ tɔla naalɛ kɛ pa
yəɣətəɣɪ mpv. Isu kampaav na Icipiti tetv taa
sumaya ŋka pa yaa sɪ ipii tɔ.

37 Awe kaləɣɪ isəŋmuntv na ɪ ləmayasɛɛ?
Yaa í hutɪ isətənvyv taa lvm hulvŋ

38 kɛ waatv wei tetv kiiwa isu nyəɣəlvyv
na tampaɣa nyəkələna təma tɔ?

Isə kɛlɛ təyaya wontu na taalɛ nyəntv pə tv

39 Nyá kpaakəna təɣələya alv nyəŋka kɛ ka təɣənaɣa,
yaa ń calɪ təɣələsɪ piya, na sí haya?

40 Waatv wei sɪ sopa sɪ lona taa,
yaa sɪ papa nyutv tɛɛ tɔ?

41 Awe caləɣəna katəkətəŋ kɛ waatv wei ɪ piin
lanəɣɪ təɣənaɣa na í wiikina-m na í yeləməɣɪ tɔ?

39

1-2 N nyəmə taalɛ pəŋ na naməŋ

husɪ isətunaa na?

Nyá feniyina ɪ tɔ

kɛ saa wei ləlvɣv wɔsasɪ tapav tɔ?

Yaa n tu nyəmə ɪ ləlvɣv waatv?

3 ɪ sopiyi kɛ na í ləlvəɣɪ ɪ piya.

Ulena í hɛɛsəɣɪ wɔsasɪ.

^a 38:36 *ləmayasɛɛ taa*: Mpi tɔ tɛləsaa sɪ lotu taa na ləmayasɛɛ taa tɔ,
təməŋ unɪ ɪ

⁴ Na i piya wena alaafəya na sí puki nyutu taa.
 Kuyaku nakuli, wena sí tee.
 Su tasəyi məlvəv.

⁵ Awe hetəna taale kraŋaya
 na í yele-ké si ká tee?

⁶ Má larəna ka təcaɣale ke wɔlaya tetu
 nti tə we tənyaŋŋ tə tə təw.

⁷ Si wonjiyi ɪcate taa kəkəte ké.
 Pəyele su nukɪ cɛcɛ hola.

⁸ Pulaya təw ké si caaki si sí hiki si təŋənaɣa,
 na sí pɛəkəyi nyutu kuləkələkətəv.

⁹ Taale nau ká kəw si n lana-i təmle
 yaa í həntɪ nyá tɔla tətəɣəle kin ke ahoɔ na?

¹⁰ N ká tu i luyɔ tee ké ŋmənaɣa,
 yaa í hə akuyɔ na waali təw, na í hɛɛ kpɛɛsi na?

¹¹ N ká larɪ-i naani ké i tomin səsəŋ təw,
 na n yelina-i nyá təma si í paasəna?

¹² Yaa nyá kumtu ke n ká yelina-i si í kpɛena təɣaɣa,
 yaa i kuu pee ke kataya taa?

¹³ Taataanaa hetəŋəna pa ken na lanhuləmlɛ ké,
 na í nəŋəsəna ɪsu kulaaɔvəv nyəŋ.

¹⁴ Waatu wei taataa tɔɣi i yala na í takɪ-yɛɣɛ
 ilim kəkə kanyəŋa si á tiisi tə,

¹⁵ i səkɪ ké si taale wontuyɔ nakuli
 ku feli-yɛɣɛ nəhəle na á yəki.

¹⁶ I təkəyi i piin ké na toŋ, ɪsu pə taya ɪni i tənna.
 I fei səŋəntəv si i wahala ká la yem.

¹⁷ Mpi tə, ma ta tu-i ləmaɣasɛɛ
 yaa layatəv ke saa wei ma ŋma-i tə.

¹⁸ Ama waatu wei i kuləyi sewa tə,

ι paa feina kpaγanυ na ι caγalυ.

19 Nyá tona kpaγanυ ke tomin na?

Yaa nyá tona ι luγυ tee kpeem?

20 Nyá yekina na í ηmaakι ιsu lakəle

na í wiikina apalυtu na səγəntυ kpaakι kolontu na?

21 I haləγι acυwa ke teteəkəle taa,

na ι lanje heena ι toη.

Uena í ηmaa kolontu nəγə təw kέ yooυ taa.

22 I fei səγəntυ,

pə́cə υ nyaηna pulυ,

υ tuliγι tapəη ke kolontu layate kin.

23 I təw caγalυ ηmantaaγa, na ι layate pə muγι kəkə,

na ι kəkə náá ceγətəγι ι təw.

24 Tutuγυ wiiki na pə nyaγalι-ι teu

na í kpisi ι təγι kraυ, uena í tu casəle.

25 Tutuγυ wiiki, uena í yaγa apalυkakiisaya
təwarapa.

Too pooluη taa kέ ι nukι yooυ taη

na yoolaa səsaa hola na pa kakiisasι.

26 Nyá layatυ ke ηmakəle kuləγəna

na tə heətəγι tə keη na ilim mpətəη təw?

27 Nyá haana cəluυ səsə ke nəγə si

í kuləγι, yaa í tuγι ι tante ke pulaya taa?

28 Kυkpaμəη taa kέ ι cakι na í suυki

kυkpaμυγυ kυkυluγυ nyυγυ taa,

timpi nəγəlu υ takι tə.

29 Hatoo nyυγυ taa tənaya ι weeki,

na í loosiyι ι təγənaγa na í ceηəγι-ke.

30 I piiη nyəkι caləm kέ

na timpi wontu kυsəpυtu wee təγə ι cakι.

40

Soopu ka cəna

¹⁻² Μρύγύ Τασαα Τομα τəna τυ γəγəτəna Soopu na ί
 pəəsi-ι si:

N suukaγa-m təm tə, n ká tasa-m kutyγv na?

N yookaγana-m tə, n wəna kucəcətv tətə?

³ Μρυγυλε Soopu cəwa Τασαα si:

⁴ Ma kəla pəciiu, wentiyi maa cə?

Maa takι ma nəγə təw kέ ma niη kέ.

⁵ Ma təma γəγətvγv ke təm kuləm,
 maa tasəγi natəli.

Ma cəwa təm naale,
 ilə maa tasəγi natəli.

Soopu nyənəγi ι təγi Iso

⁶ Μρύγύ Τασαα cəwa Soopu ke kacuculaya taa si:

⁷ Τəv, təkι nyά ti isu apalv
 na má pəəsi-η na ή cə-m.

⁸ Κυραm n caa si ή kv ma təm
 na ή wəna tampana na ή holi si ma ta siγisi?

⁹ N tala-m toma na?
 Yaa nyά γəγətaya wε isu tev hola,
 yaa isu ma nyəηka?

¹⁰ Τəv, suu nyά təγi nyvγv kulvγv na səsəəntv
 na ή takι nyά təγi tev səsəəm na teeli.

¹¹ Μv pάáná na kalampaani nyéma.
 Nyəni-wεγe isε na ή məηna-wεγe atε.

¹² Nyəni-wεγe təm kuləm na pə lumsi-wε.
 Nanηi asayaa ke təm kuləm.

¹³ Nmεsi pa tənaya tetv tεε.
 Təkι-wεγe atətəle taa.

14 Pəleyele maa sa-η.
Mpi tə, n hika akaitu ke nyá toη təə.

Cutaya təm

15 Nyənnə Cutaya,
má ηmana-ké tətə, isu yulu.
Ilena ká təkí nyutu isu nav.
16 Ka tənaya taa ké ka toη wεε.
Alaafəya haγa ka lotəna taa.

17 Ka suka na toη ké isu tugu səsəw,
na ka tala hola leyeta təma taa.
18 Ka mwə caγa ké isu nyəγəluγu kuseemuyu foofoo.
Ka koηkoolasi nəγəsəna nyəγəluγu kpatəη.
19 Nkeγele ma kulapəm taa kancaalaya nyəm*fa*.
Ma lapəna-ke na má tu-keγe layate. ^a pa caa yəγətuyu
tə. Mpi pa yaa cəne si layate tə, wontuyu kune
ku kela təm ke pa yəγətəyi.
20 Pəəη lələγəna ka təγənaγa.
Tənaya taale wontu ηmaaləyi.
21 Kacəka nyutu isotom tee ké ka həntəyi.
Tənaya səsəncaasi ləpa lvcayam nəγə.
22 Nyutu ntı tə tee ké ka wεε,
ləw nəγə nyutu tu-keγe heku.

23 Paa pəγə səsaya suwa kaa nəγəsəyi.
Yaa Yaatanı pəγə lum sənna ka nəγə taa,
ka caγana naani ké.
24 Nəγəlu kaa kpatəna-ke na ka ise si i kraa-ke.
Pəyele pa kaa kra-keγe katəka si pa tüləyi ka muna.

Nyiw təm

^a 40:19 Loonja kanε ka nuw wε kate na hepəla taa, tə ta nyi mpi kpem

25 N pəsəyi na ń kpa nyuw*fa* na kulaya na?
 Yaa kv nsəmlɛ kɛ ń pəsəyi na ń həkə ɲmənaya? ^a
 tɔm səsə wei pa yaa si coco tə, ɪsu pa tənɔyɔ
 si təɣəlɔyɔ tə.

26 N ká pəsi na ń sɔsi səsəncaɲa kɛ kv muna tɛɛ?
 Yaa n ká pəsi na ń tɔli kv tamaya na kulaya?

27 N mayasəyi si ku wiina-ɲ na pə leeli
 yaa kv yəɣətəna-ɲ təpamm kɛ?

28 Nyana-ku í ká pɛɛli nəɣə na?
 Yaa n ká kpa-kɔyɔ yomle kɛ tam tə?

29 N ká liyilina-ku ɪsu sumaya na?
 Yaa n ká tamsi-kɔyɔ ɲmənaya,
 na nyá pɛɛlaa liyiliyina?

30 Tiina kpala kaa pɛɛti-ku.
 Pəyele taatəlaa ná kaa tala-ku.

31 N ká pəsi na ń waasi kv
 tənɔyɔ tənaya ɲmantaasi na?
 Yaa kv nyuyɔ kɛ n ká sə lɔm taa
 wontu səsəɔntɔ kulaya?

32 Ye n kpa kv tə,
 ɪɛna ń təɔsi yoou təm,
 n kaa tasa nyulɔyɔ.

41

¹ Ḿpúyú Tacaá tasaa si:
 Ye yulɔ tənɔ-ku pə tɔsa-ɪ kɛ.
 ɪ kəɲ na í loosi-kɔyɔ loosuyɔ mayamaya tə,
 ɪ pəsəyi kɛntələsi kɛ.

² Yulɔ nəɣəlɔ ɪ kraɲɔyɔ ta tala si

^a 40:25 nyuw: Wei ɪni pa yaa si nyuw tə, pə pəsəyi na pə weɛ si

í kuli nyuu ηku ku tɔɔ.

Mpu tɔtɔɔ nɔɔɔlv kaa maɔasi si
i kulɔyi maɔa Isɔ ma tɔɔ.

³ Awe kɛntɛna-m na pɛ wɛɛ si má feli pɔntu?
Ma tɛnna pɛ tɛna mpi pɛ wɛ tɛtu tɔɔ tɔ.

⁴ Ma kaa su yɔɔtɔyɔ ke ku tɔnɔyɔ tɔɔ nyɛm tɔm.
Isu ku nɔɔhɛɛ na ku tɔŋ na ku teu pɛ tɔm.

⁵ Awe kula ku tɔɔ pɔɔɔlɛɛ na kú naaki?
Yaa awe ká suv ku nɔɔɔ taa?

⁶ Awe haana ku nɔɔle n̄tɛ na tɔŋ?
Ku kela tɔm wɛ sɔɔɔntu kɛ.

⁷ Ku siyile taa pɔɔɔlɛɛ wɛ kɛ isu
pa tamsa kpalɔŋ ke tɔntɔmlɛ,
na pɛ nyɔɔ isu pa taala kutaalv.

⁸ A matɛna tɔmɔya teu kɛ tɔkɔpam.
Heelim maɔamɔya u pɛsɔyi na pɛ suv a hɛku taa.

⁹ Pɔɔɔlɛɛ anɪ a nyɔkɔlɔna tɔmɔya teu
kɛ na á kɔɔntɪ kulɔm, pɔɔɔyú fɛi.

¹⁰ Ye ku cimsaa, kɔkɔ luki kɛ.
Ku isɛ nɔɔɔsɛna isu tanaŋ ilim yaakuyɔ tɔ.

¹¹ Na kɔkɔ mamatɔsɔŋ lukɔna ku nɔɔɔ,
na mamacɔɔɔlasɪ n̄áá kulɔyi.

¹² Kɔkɔ nyɔɔsi lukɔna ku muna tɛɛ kɛ
isu tiyɔɔa wasuyɔ mɛsɔya tɔɔ na huluyɔ kɔpaaɔ tɔ.

¹³ Ku feesiŋ wɛ kɛ isu ηmala kɔkɔ
na mamatɔsuyɔ lukɔna ku nɔɔɔ.

¹⁴ Ku luyɔ taa kɛ tɔŋ wɛɛ.
Ilɛna wei í ná-ku i tɛɛ suvki.

15 Kʋ tənʋyʋ tɔɔ pɔɔɔlɛɛ tamsaa kɛ,
na á kpenɛti kulʋm, na pɔ wɛɛ toma, pu ciyitiyi.

16 Kʋ nyamle wɛ toŋ kɛ ɪsu pɔlɛ.

Tɔ wɛ toma kɛ ɪsu nem*fa*. ^a tɔɔ wɛ teitei kɛ na a
tɛna tɛma tɔɔ, na pɔ ɔɔsɔɔɔ ɪsɔtaa nyɛntɛ na
kɔrɔtɔyɔ.

17 Ye kʋ kʋlaa, sɔɔɔntʋ kraaki
alaafɔya taa alaafɔya nyɛma kɛ,
na pa apalɔtʋ yɔɔli na pɔ seeki.

18 Paa pa sɔpa-kʋyʋ layate pu sʋki.

Mpu tɔtɔɔ, na ŋmantaasi na nyɛmá.

19 Nyɛɔɔlɔyʋ wɛ-kʋyʋ teitei kɛ ɪsu keemaɔa.

Na nyɛɔɔlɔyʋ kʋsɛɛmʋyʋ náá wɛɛ-kʋ ɪsu
taav kʋpʋkʋyʋ.

20 Paa tɔɔɔnɔɔɔɔ-kʋ na nyɛmá.

Pɔyele pɔntɔlɔpɛɛ ná wɛ-kʋyʋ ɪsu nyutʋ.

21 Akalɔyʋ wɛ-kʋyʋ ɪsu keemaɔa,
na kɔ nuki ŋmantaasi wula na kɔ wonjiyi.

22 Kʋ lotu tɔɔ wɛ kɛ ɪsu tataasi kʋsɛŋtasi,
na kɔ teeki na kɔ yeki afɔla tɔɔ kɛ ɪkɔpate ɪsu akuyʋ.

23 Kʋ pɔsɔɔɔ tɛŋku lʋm kɛ ɪsu tiyaya wasʋyʋ tɔ,
na kɔ ciyitiyi-wi, ɪsu tulaalɔ na kɔpɔpɔ.

24 Kʋ yeki ɪkɔpate na waali kɛ, na tɔ teeki kɔkɔ.
Iɛna kʋhulaŋ kʋli tɛŋku tɔɔ, ɪsu akɔpatɔlɔ nyɔɔsi.

25 Kʋ fɛina tʋ ke ate ɔnɛ.

Pɔyele pɔ ŋma-kʋyʋ si kɔ taa nu sɔɔɔntʋ.

26 Taale wontu fɛi-kʋyʋ sɔɔɔntʋ.

Nkʋyʋlɛ wontu sɔsɔɔntʋ taa sɔsɔɔntʋ wulaɔ.

^a 41:16 **nem:** Pɛlɛ pa tɛ nyɛma nama fɛi ɪsu tá nyɛna. Nem na namle
pa

42

Soopu tisaa si i k e icam

¹ Μ ρ γ  Soopu c wa Tacaa si:

² Ma ny m  si n p s yi p  t na.

Ye n t wa mpi p  p le n laki-w yi.

³ M  takayaana nti ma suwa na m  laki t  t  t ,

na ky y t tu nti t  taa fei l mayas e t .

Tampana ma y y ta k , ma taa cek na.

T ma s s na wena Iso lapa t  a t e-m k .

Ile ma taa nyi-y .

⁴ Iso ke  kra   na m  y y ti.

Maa p si-  na   c -m.

⁵ Paa y y ta Iso t m k 

na m  nuna ma  kra  y .

Ama n n  k  ma na-i na ma is p le.

⁶ P  t  k  ma ny y sa ma ti.

Ma pasa ma ti na m  caya tet  na t l ma taa.

ISO MLENA SOOPU KE I WULE TAA

⁷ Waatu wei Tacaa t ma Soopu ke y y t nau ke mpv,  lena   t  Tem  tu  lifasi si: Ma mv ny  na ny  taapalaa naale na p  n  k . P  taya pulv,   ta t y tampana na   y y ti ma t m,  su ma t mle tu Soopu lapa t .

⁸ P  t  t ,   caa lat c naa naatosomp y laya, na  waan ke mpv t t .   mayana Soopu na   la m  ny  y t  k  k taya  ka k k  lusa ka t na t , na   s l m na-m . Ile Soopu t , ma kaa h  m   kra  y  na p  kees na m  kra  y  lakasi. Mpi t ,   t  t y tampana na   y y ti ma t m  su ma t mle tu Soopu lapu t .

⁹ Μπυυλε Ilifasi, na Pilita, na Sofaa pa polaa na pá la isu Tacaa heela-we tɔ, na ílé i mu Soopu sələmnyu.

¹⁰ Soopu tema mpyóyú i taapalaa ke sələmənau, ilena Tacaa mələna Soopu ke i wule taa. Mpyóyú Isə ha-i i wənau ŋku i ka wəna tɔ ku təm naale.

¹¹ Ilena Soopu taalvnaa, na i newaa alvnyəma, na apalvnyəma, na mpa paa nyəma-i hatoo ləŋ tɔ, pá kəɔ i təyaya taa na í na-we pá təyɔ. Ilena pá wii i kvnyəŋ, na pá sɔsɔ-i apalvtu ke wahalanaa mpa Tacaa ka tu- i tɔ pa tɔɔ. Pə waali ké paa wei i ha-i pa te liyitee nyəyəlvyu na wola kukuule.

¹² Mpyóyú Tacaa koola Soopu pusɔ kantəkaya nyənsɔ ke kvpantv, na pə kəli kancaalaya nyənsɔ. I ka wəna heeŋ ke iyisɔ naanvwa na liyiti (14000), na yooyoonaa ke iyisɔ naatoso (6000), na naaŋ kvhaləŋ ke iyaya (1000), na kpaŋasɔ alvnyənsɔ ke iyaya (1000).

¹³ Mpyóyú Soopu lola apalvpiya ke naatosompəyɔlaya, na alvpiya ke tooso.

¹⁴ Ilena í yaa kancaalaya pɛelɔ sɔ Yemima (Alukuku), na naale nyəŋ sɔ Kesɔya (Yaayɛ), na tooso nyəŋ sɔ Kelaa-Hapuki (Cəlavfulaya).

¹⁵ Tɛtv təna taa, alaa napəli pa taa fɛi na pá tewa isu Soopu pɛelaa mpɛ. Mpyóyú pa caa ha-weyɛ pa kpancoou ke teitei isu pa taalvnaa.

¹⁶ Pələ pə waali ké Soopu tasa pusɔ nunvwa na nule (140) ke təyɔv. Haləna í ná i piya piya, na sələ sɔ piya piya.

¹⁷ Soopu pusɔ tɔwaya, na í kpatəli teu təkunŋku, ilena í sí.

PHIPI LI ISO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377